Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК XC. Ч. 13. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го СІЧНЯ 1983 — ЦЕНТІВ 25 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 21, 1983 No. 13. VOL. XC.

„У Києві воскресла нам Держава — степливсь в майбутнє ясний шлях!"

ПРЕДСТАВНИКИ КОМІТЕТУ ЗА ПРАВОПОРЯДОК ВІДВІДАЛИ МИТРОПОЛИТА МСТИСЛАВА

Бавнд Брук, Н.Дж. — В середу, 12-го січня ц.р., Митрополит Мстислав прийняв тут на авдієнції представників Комітету за Правопорядок в УККА в особах діючого голови д-ра Богдана Шебунчака, Ольги Кузьмович, Евгена Стахова, Зенона Онуфрика і Андрія Шевченка.

Делегація зложила свої привітання Митрополитові з приводу Свят Різдва Христового і Нового Року, а відтак в дружній розмові порушено ряд актуальних проблем нашого громадського життя.

Зокрема обговорено обширно справу загально-громадського вшанування 50-річчя голоду в Україні, як також правильних інформацій про історію українських церков в американському світі.

У Нюарку влаштували традиційну „свічечку"

Нюарк, Н.Дж. (В.Т.). — Як і кожного року, так і цього, Пластова Станиця в Нюарку, Н.Дж., відзначила Різдво Христове традиційною „Свічечкою". Цьогорічна імпреза відбулася у неділю, 9-го січня, перед полуднем у залі місцевої української католицької школи св. Івана Хрестителя.

Пластову „Свічечку" започаткував колядою „Бог Предвічний" о. парох Михайло Кучмяк, ЧНІ, а до його співу прилучилися присутні пластуни, їхні батьки та гості. Відтак о. Кучмяк у короткій промові відмітив, що пластова молодь, як і всі українці в діяспорі — це частина великого украніського народу, традиції якого українці в країнах поселення зберігають різними способами, між ними і такими спільними „Свічечками", як у Пластових Станицях.

Нюаркську „Свічечку" цього року переводили кошовий пл. сен. Юрій Тарасюк, Л.Ч., і кошова ст. пл. Оля Ретька-Стасюк, „Перші Стежі".

Станичний пл. сен. Юрій Дац, Л.Ч., засвічуючи першу свічку, від якої запалили свої свічки всі присутні, зазначив, що запалення свічки „символізує наше з'єднання з братами і сестрами в Україні". Тоді всі взялися за руки і в такому колі, яке теж є символом єдности з українським народом в Україні, відспівали кілька коляд. Між іншим, впродовж цілої „Свічечки" присутні колядували між всіми точками програми.

Відтак новацький рій „Метелики" з Виппані, Н.

(*Закінчення на стор. 7*)

Група Сценічного Мистецтва УІА-УНС вестиме переслухання талантів

Ню Йорк, Н.Й. — Група Сценічних Мистців, яка діє при Українському Інституті Америки — Українському Народному Союзі і за якою вже рахується здійснених чимало добрих починів і імпрез протягом останніх двох років, переводитиме слухання талантів у четвер, 27-го січня, о годині 7:30 вечора, тут, у приміщенні УІА, при 2 Схід 79-та вулиця, щоб підібрати виконавців для англомовної двоактової п'єси, написаної українсько-американською актрисою Ларисою Кукрицькою. Її нову п'єсу мають незабаром поставити на сцені в УІА. Темою п'єси є відома всім українським американцям проблема — балянсування між двома світами: етнічним українським і „чужим" американським, та знайдення найправильнішої розв'язки для неї.

Лариса Кукрицька

У п'єсі п'ять головних ролей та кілька менших. Для всіх їх тепер підшукується відповідних акторів (і аматорів виконавців — з талантом). Режисуватиме п'єсу Володимир Лисняк професійний режисер з театральною освітою.

Група Сценічних Мистців УІА-УНС шукає також інші п'єси та драматичні матеріяли з українською тематикою, як теж вона зацікавлена в збільшенні числа своїх членів: виконавців на сцені і виконавців „поза сценою". Зацікавлені особи повинні зголошуватись до директора Братської діяльности УНС Марти Кордуби, телефонуючи на число (201) 451-2200 або (212) 227-5250. Українські молоді адепти театрального мистецтва повинні використати цю нагоду не тільки з метою виступу на сценіл, а теж для свого сценічного вишколу під керівництвом досвідченого режисера-директора.

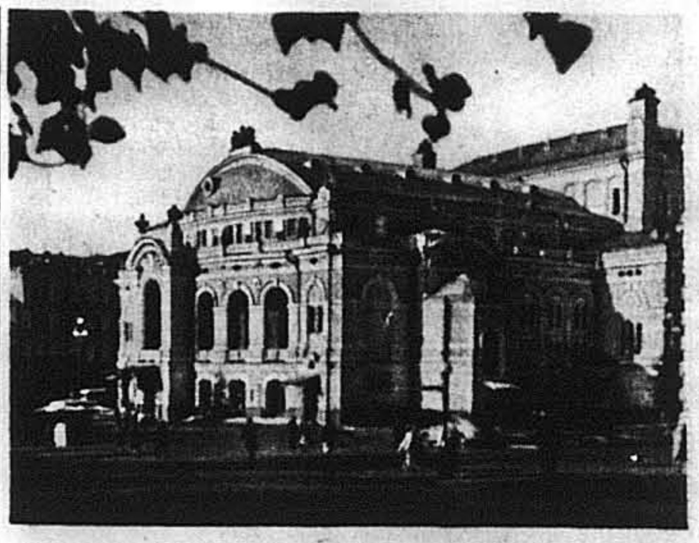
Радіопрограма В. Шарвана повертається на хвилі етеру

Баффало, Н.Й. — Українська радіопрограма Василя Шарвана проіснувала тут приблизно 32 роки. З незалежних від неї причин програма була приневолена припинити на деякий час свою працю.

Василь Шарван

Після полюбовного полагодження деяких спірних питань між власником радіопрограми В. Шарваном і радіовисильнею WHLD, які заіснували після того, як цю радіовисильню перебрав новий власник, радіопрограма В. Шарвана відновляє свою корисну для української громади службу. Перша після перерви передача відбудеться в суботу, 5-го лютого, від год. 1:00 до 2:00 по полудні, з тієї самої радіовисильні WHLD, на хвилях 1270 AM. Адреса радіопрограми та сама, тобто: 701 Filemore Ave., Buffalo, N.Y. 14212. Число телефону теж те саме: (716) 895-0700.

Театр Опери і Балету ім. Т. Шевченка в Києві, в якому 22-го січня 1919 року Український Національний Конгрес затвердив злуку Західньої Української Народної Республіки та Української Народної Республіки в одну незалежну і соборну державу.

Грицько Чупринка

ПРИВІТ ВОЛІ

Моя відновлена Країна
Вітає всіх, вітає всіх;
Вітає кожну доньку й сина;
Моя відновлена Країна
Вітає пасинків своїх.

Як любо степ горить у злоті,
Як буйно ллється волі спів!
Кипить робота по охоті;
Палає степ у чистім злоті,
І поле жде, чекає жнив.

А люди скрізь... Які там люди?
То просто сестри та брати!
І всіх нас мати кличе, будить,
щоб ми пішли, як вільні люди,
Гуртом до світлої мети.

А ми ідем...нам сонце світить;
Ми всі веселі в боротьбі,
І кожен взнає і помітить
Тепер, коли вже сонце світить,
Про що ми мріяли в журбі.

Преторія перейняла правління Намібією

Йоганнесбург, Південна Африка. — У вівторок, 18-го січня, уряд Південної Африки розв'язав Національну асамблею в Південнозахідній Африці (Намібії) і перейняв пряме управління з Преторії. Цей крок наступив після того, як рада міністрів, утворена чотири роки тому з членів багаторасового політичного фронту під назвою Демократичний союз Турнгаллє зрезигнувала.

Союз Турнгаллє спочатку підтримувала Південна Африка як противагу чорному націоналістичному повстанському рухові під назвою Організація народу Південнозахідньої Африки. Повсанці намагаються перетворити цю територію в незалежну державу під назвою Намібія, яка вже часто вживається для визначення цієї території.

Дірк Мадж, білий землевласник, який був номінальним головою уряду в ролі прем'єр-міністра, заявив, що резиґнація Турнгальського союзу викликана постійним вмішуванням з боку Південної Африки.

Південнозахідня Африка була колись колонією Німеччина, якою Преторія управляла в силу мандату Ліги Націй після Першої світової війни.

В питанні про майбутнє Південнозахідньої Африки були суперечливі погляди. Західні держави запропонували плян для встановлення незалежности цієї території який Південна Африка формально прийняла приблизно п'ять років тому. Один погляд був такий, що Південна Африка не визнає вільних виборів під міжнародною контролею, включаючи сили, які є проти Організації народу Південнозахідньої Африки в такому крайньому безладді. Інший погляд вважає, що Союз Турнгаллє здобуде більшу популярність тепер у зв'язку зі своєю антипівденноафриканською поставою, вільною від відповідальности за дії бюрократії, яка панує серед південноафриканських чиновників.

Тоді, як немає найменшого сумніву про особисту неприязнь між Маджом і південноафриканськими лідерами, то зате є великий скептицизм щодо здатності Маджа стати виразником намібійського націоналізму.

Обвинувачують канадський уряд в антисемітизмі

Оттава, Онт. — Канадський уряд допустив тільки 5,000 жидівських еміґрантів до цієї країни в 1933-1945 роках, тобто від часу приходу Гітлера до влади в Німеччині до капітуляції Німеччини в 1945 році. Про це широко описується в новій книжці, що вийшла недавно друком.

Книжку „Ні один не є забагато", — написали Гаролд Тропер і Ирвінг Абелла, обидва професори, перший з них вчить історію іміґрації в Інституті для студій виховання, а другий викладає історію робітничого руху в університеті Йорк.

Вживаючи офіційні документи з архівів, автори твердять, що в тому часі, коли европейське жидівство зазнавало поголовного нищення гітлерівським урядомо не тільки в самій Німеччині, але також в окупованих нацистами країнах Европи, Канада вела досить ексклюзивну політику відносно жидів, допускаючи на протязі 12-ох років лише 5,000 европейських жидів. В тому самому часі, пишуть автори, Америка прийняла 200,000 жидівських втікачів, Палестина 125, 000, Велика Британія 70,000 Арґентина 50,000, Бразилія 27,000, Китай 25,000 і малі країни Болівія і Чіле — по 14,000.

Обидва автори роджені в Канаді і є жидівського походження. Вони наводять ряд документів для підтвердження своєї тези. Причини неґативного ставлення до жидівських еміґрантів вони приписують расовим упередженням і антисемітизмові пересічних канадських державних службовиків і їхньому англофілізмові. Автори також посуджують трьох визначних канадських провідників а саме: прем'єр-міністра В.Л. МеКензі Кінґа, Вінсента Мессі, колишнього амбасадора до Великої Британії, який пізніше став генеральним губернатором Канади — перший уродженець Канади на цьому становищі, та Лестера В. Пірсона, визначного канадського дипломата, який пізніше став „інтернаціоналістом" і був прем'єр-міністром Канади. Вони мали упередження і надавали тон цій ексклюзивній антисемітській політиці канадського уряду, — пишуть згадані автори.

СПОРТОВІ ВЕЧЕРНИЦІ

Нюарк Н.Дж. — Українське Спортово-Виховне Товариство „Чорноморська Січ" влаштовує в суботу, 22-го січня 1983 року, о 9-ій годині вечора традиційні спортові вечерниці в Українському Народному Домі в Ірвінґтоні. Товариський коктейль о 8-8:45 год. вечора.

ЗСА ШУКАЮТЬ ПІДТРИМКИ СВОЄЇ ПОЛІТИКИ

Вашінґтон. — Як заявили офіційні особи в середу, 19-го січня, Адміністрація президента Роналда Реґена затривожена повідомленнями своїх посольств у Західній Европі про спадаючу підтримку західньоевропейських союзників американської політики. Робляться відповідні зусилля, щоб поправити відносини — між ЗСА і їх союзниками.

Вілліям Кларк, головний дорадник Президента в питаннях крайової безпеки, говорив про два рішення президента Роналда Реґена, метою яких є нова ініціятива у „відкритій дипломатії". Кларк назначений головою комісії, яка має зайнятися загальними проблемами дипломатії, військових справ і контролею зброєння. Крім того, у відповідь на західньоевропейський опір розміщенню американських ракет середнього засягу, президент Р.Реґен попросив Пітера Дейлі, свого помічника під час виборчої кампанії в 1980 році, а тепер амбасадора в Ірляндії, добитися підтримки американської політики розміщення ракет у Західній Европі.

Про ці заходи повідомили в той час, коли совєтський міністер закордонних справ Андрей Ґромико закінчив свої відвідини в Бонні, де він вів переговори про озброєння. Західньонімецькі лідери заявили, що Ґромико не вніс жадних суттєвих змін в основному становищі СССР.

Згідно з інформаціями офіційних речників, Кларк отримав свою додаткову позицію ще 14-го січня. Він буде очолювати групу, у склад якої ввійшли державний секретар Джордж Шулц, секретар оборони Каспар Вайнберґер, директор Інформаційного аґентства ЗСА Чарла Вік і Пітер МекФірсон, адміністратор Аґентства міжнародного розвитку.

Офіційні речники також сказали, що група повинна забезпечити крацу загальну координацію інформації з метою дати відсіч тому, що речник назвав „совєтським мирним наступом", а також реаґувати на такі громадські проблеми як рух в Америці за замороження нуклеарної зброї. Представники Білого Дому будуть відігравати тепер основну ролю в цих нових заходах.

Група, очолювана Дейлі, була створена після того, як Президент довідався від Шулца, що існують непорозуміння щодо американської політики в Західній Німеччині, Італії, Британії, Бельґії і Голляндії де передбачається розмістити американські ядерні ракети середнього засягу, якщо не буде укладено перед тим договору з Совєтським Союзом.

В Америці

ПІСЛЯ ЛИШЕ чотирирічного губернаторства республіканців у стейті Тексас, знову тут до влади прийшов губернатор-демократ, як це і було „звичаєм" у найбільшому стейті територіяльних ЗСА вже понад сто років. З великою помпою відсвяткував нововибраний губернатор Марк Вайт свою інавґурацію у вівторок, 18-го січня, перемогу над республіканцем губернатором Вілліямом Клементсом, нафтовим магнатом. З перемогою знову демократа-губернатора тут зникло намагання деяких тексаських політиків зробити стейт справді двопартійним. Якраз на стейт Тексас, через його важливість в президентських передвиборах і в крайових партійних конвенціях, були звернені очі і Білого Дому і загально Республіканської партії.

ДРАМАТИЧНЕ ЗМЕНШЕННЯ смертей у автових катастрофах минулого року свідчить про те, що американці, ощаджуючи бензину, менше тепер подорожують. Згідно з урядовими експертами руху по автових шляхах, кількість жертв автомобілізму зменшилася порівняно з попереднім роком на 10 відсотків, тобто на кругло 5,000 випадків. Це найбільший спад жертв автомобілізму від 1973-1974 років, коли через арабське нафтове ембарґо американці сполягали на інші види транспортації або сиділи вдома, і тому число жертв у тому році впало було аж на 9,000.

ІНШУРАНСОВИЙ більйонер і шеф великої фірми нерухомостей Джан Д. МакАртур з Чикаґо та його дружина Кетрин щороку роздають великі грошові стипендії „геніям", визначним американцям і не-американцям, за особливі осяги для поступу людства. Цього року визначено для нагород 18 осіб, які дістануть стипендії від 24,000 до 60,000 долярів річно на протязі п'яти наступних років. Двоє з цієї групи, як і по два з попередніх груп, діставатимуть по 60,000 долярів річно до кінця їхнього життя. Одна досмертна нагорода, наприклад, дана вченому Шльомо Дов Ґойтенові, знавцеві ісламської цивілізації, за написання історії жидівських громад у арабському світі, а друга досмертна нагорода дана Ральфові Мангаймові, віткачеві від нацистів, який тепер живе в Парижі за переклад на англійську мову Гітлерового „Майн Кампфу" ще в 1941 році.

РЕҐЕН І НАКАСОНЕ ЗАКІНЧИЛИ ПЕРЕГОВОРИ

Вашінґтон. — Президент Роналд Реґен, зображуючи відносини з Японією як „заклопотане, але щасливе подружжя", попросив у вівторок, 18-го січня, прем'єр-міністра Японії Ясуґіро Накасоне прийти знову на розмови до Білого Дому для продовження переговорів.

Запрошення на незаплянову зустріч за сніданком президент Р.Реґен зробив під час півгодинної приватної розмови ще перед двома загальними зустрічами, які офіційні особи Адміністрації схарактеризували як „дуже плодовиті" аналізи багатьох різниць між двома країнами в ділянках торгівлі та у закордонній політиці.

„Подібно, як у щасливому подружжі", — сказав Президент, характеризуючи теперішні напруження з Токіо, — „часом бувають суперечки, але подружжя продовжує бути щасливим"

Прем'єр-міністер Накасоне із свого боку, описуючи відносини із ЗСА, назвав їх „союзом". Це дуже сильний вираз у протимілітаристській Японії, де попередній уряд викликав бурю протестів, вживши це слово в цьому самому відношенні. Але японський речник сказав, що таке слово було необхідним вибором, викликаним дійсною близькістю обидвох народів.

Таїзо Ватанабе, речник Накасоне, заявив з цього приводу: „На думку Накасоне, він наражується на риск, але це слово він буде продовжувати вживати".

Один високий офіційний представник Адміністрації сказав, що, хоч Президент був „дуже наполегливим" у пошуках нових поступок у торгівлі, Накасоне не обіцяв жадних особливих послаблень щодо торгівлі та суворих тарифних правил, які обмежують ввіз американських товарів до Японії і які викликали рішучі протести в американських промислових колах.

Накасоне зі свого боку підкреслив небезпеку протекціоністських настроїв, які почали поширюватися в Америці з огляду на труднощі в торгівлі.

Цей же високий офіційний речник далі сказав: „Саме прем'єр-міністер особисто висловив загальне переконання, що протекціонізм в період перед Другою світовою війною не тільки мав неґативний вплив на велику депресію, але через неї, у певному розумінні, вніс свій вклад у саму війну".

Представляючи відношення між Сходом і Заходом, що мають бути основною темою розмов у п'ятницю, речник Адміністрації сказав, що Президент і прем'єр-міністер погодилися, що „тісна солідарність" є необхідна тому, що совєтський уряд Юрія Андропова є в стадії формування.

У світі

КИТАЙСЬКІ ГАЗЕТИ повідомили у вівторок, 18-го січня, що в Китаї виконано перший вирок смерти над високим партійним діячем в рамках всекитайської кампанії проти злочинів економічного характеру. Кампанія почалася рік тому і має на меті викорінити хабарництво, підкупство, розкрадання державного майна, недбальство та інші злочини економічного порядку. Ванг Чонг, 56-літній колишній керівник району в південній провінції Ґуанг Донг, був розстріляний за розтрати державних грошей та хабарі.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ЗСА повідомив у вівторок, 18-го січня, про вислання із ЗСА польського кореспондента. Цей крок було зроблено як відплатний захід проти висилки американські кореспондентки Рут Ґрубер з Варшави минулого тижня. Речник Державного департаменту Джан Гю сказав, що Вашінґтон попросив Варшаву „відкликати" Станіслава Ґлябіньского, вашінґтонського кореспондента польського пресового аґентства (ПАП).

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПРОКУРАТОР Франко Скорпа у вівторок, 18-го січня, рекомендував судовим властям Італії відкинути прохання оборони звільнити болгарина Серґея Іванова Антонова, обвинуваченого в участі в замаху на життя Папи Івана Павла II 13-го травня 1981 року. Італійське пресове аґентство АНСА подало, що рекомендація була передана судді Ілярію Мартелля, який проводить розслідування справи.

В роковини 65-ліття державности (1918-83) на сторінках 4-ій та 5-ій цього числа поміщено вже втретє деякі вибрані документи, як додаток до обширного еляборату зложеного д-ром В. Трембіцьким, цим разом до третього періоду державности (1919-20). З огляду на міжнародне значення всіх цих документів, поміщено підписи та позначення англійською мовою.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертаться тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Державність і соборність — ідеал і дійсність

Текст Четвертого Універсалу з 22-го січня 1918 року сильно засмічений намулом тогочасного пацифізму і пропаґандивними фразами із словника утопійного соціялізму. Говориться в ньому, що після підписання миру з осередніми державами треба буде „розпустити армію зовсім. Потім замість постійної армії, завести народню міліцію, щоб військо наше служило охороною робочого народу, а не бажанням пануючих верств". Заповіджено у 4-му Універсалі схвалення закону „про передачу землі трудовому народові без викупу, прийнявши за основу скасування власности і соціялізацію землі". Проголошено, що „Народня Республіка бере в свої руки найважніші галузі торгівлі" і що буде встановлений „державно-народній контроль над всіма банками..." Але поруч із всіма тими нісенітними доказами на ліцитацію демагогічними фразами, яка йшла між Українською Центральною Радою з московськими большевиками є в 4-му Універсалі одно речення, яке відсуває в тінь усі ті наївні заяви й обітниці та створює з 4-го Універсалу незнищимий історичний документ, що став по всі часи завершенням української політичної думки, яка протягом сторіч крокувала крутими стежками поміж хащами несвідомости — „хто ми і чиї ми діти". „...Однині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною Вільною Державою Українського Народу..." Цим одним реченням український нарід проголосив своє державницьке самовизначення і воно актуальне по всі часи — як змагання до волі, рясно скроплене кров'ю українських воїнів Визвольної війни-революції та всіх пізніших українських військових формацій.

В рік пізніше, 22-го січня 1919 року, на тій самій площі біля Софійського собору проголошено, у куди коротшому тексті „Акт Злуки і Соборности". Сказано там: „...Від нині зливаються в одно віками відділені одна від одної частини України — Галичина, Буковина, Закарпаття і Придніпрянська Україна в одну Велику Україну. Сповнилися одвічні мрії, для яких жили і за які вмирали найкращі сини України. Від нині є тільки одна незалежна Українська республіка..." Обидва ті історичні документи проголошено вже в атмосфері наїзду зформованих на корінно московській території загарбницьких військ. Розвиток дальших подій доказав, що ці обидва величні акти зродилися із правильної політичної логіки, але й із слов'янського вогню, бо коли прийшлося збройно боронити власну ні від кого незалежну Українську Народну Республіку, то мільйони здорових сильних мужчин у військових уніформах і без них — проголошували „невтральність" — явище без прецеденту в історії поярмлених народів, які дістали шанс визволитись з неволі.

Український нарід опинився в соборній неволі під фірмою „Української Соціялістичної Радянської Республіки", яка є тільки вивіскою насправжнього колоніяльного стану, вивіскою, яка влегшує Москві переведення в Україні національного ґеноциду. Насправді, вже за Визвольної війни в роках 1917-21 не було ні повної державности ні соборности. Коли на поняття держави складається територія, нарід і влада, то всі ці три компоненти існували насправді тільки дуже коротко, з перервами. Як на глум 4-му Універсалові постала складена ворогами пісенька „Директоріє, де твоя територія?!" І настав був час, коли дійсно тієї території було стільки, скільки під вагонами поїзду, що в ньому вміщалася державна влада.

Не було й соборности. Бож було насправді дві армії — Дійова Армія УНР і Українська Галицька Армія, — були два уряди і були дві психіки. Від того часу минуло 64 і 65 років. В умовинах підсовєтської дійсности ніби вирівнялася психіка наддністрянських і наддніпрянських українців. Але теж не цілком. У всякому разі у вільній українській громаді в діяспорі існує все ще такий диковинний факт, на який звернув недавно увагу проф. Богдан Цимбалістий: що в українських католицьких і українських православних церквах ті самі українські люди, які щорічно відзначають роковини 22-го січня 1918 і 1919 років, співають різні два тексти молитви „Отче Наш"...

Рік в рік відзначаємо і звеличуємо акти Державности і Соборности. Сподіваємося, що відродиться українська державність і збережеться соборність. Але ця наша надія є тільки відгуком на заклик Лесі Українки „проти надії сподіватися". Коли імперативною передумовою відзискання втраченої державности є єдність народу і співпраця усіх українських людей, без уваги на обласне походження, віровизнання і партійну приналежність, то існуюча тепер дійсність української громади в діяспорі, яка репрезентує назверх народ в Україні, ставить під великий знак запиту, чи дійсно ми вже дозріли до успішного використання майбутнього нового історичного шансу.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕФІЦИТ виноситиме щонайменше 185 мільйонів долярів у 1984 фінансовому році згідно з даними Адміністрації та офіційних осіб Конґресу. Адміністрація заплянувала скорочення в бюджеті приблизно на 45-50 більйонів долярів, але офіційні речники заявили, що запроєктований дефіцит постійно зростав з огляду на 18-місячний спад в економіці країни.

М. Данилишин

РОКОВИНИ СВІТЛИХ СІЧНЕВИХ ПОДІЙ

„То не сон... Не сон...
То ява!
То воскресла наша слава!
День відродження
Держави!
То не мрія і не казка,
Ані воріженьків ласка,
Це грімке, могутнє:
„Хочу"
Голос генія Народу, —
Що веде... що рве
в свободу!"

Повища строфа Уляни Кравченко вповні символізує великі роковини 22-го січня — цих великих історичних подій, які записують найсвітлішу сторінку історії наших визвольних змагань. В історії визвольних змагань нашого волелюбного й нескореного народу місяць січень займає почесне місце в противагу до травня, який є місяцем всеукраїнської жалоби, бо в ньому ми втратили кілька історичних постатей, що очолювали наші визвольні змагання; січень є місяцем слави, місяцем великих історичних подій, які не тільки, що започатковують нову добу нашої історії, але вони, ці січневі події, повернули історію України на новий шлях, на шлях нашої державности — самостійности та соборности!

Перший період січневих подій започатковується вже датою 14-го січня 1649 року, коли Золотоверхий Київ вітав тріюмфальний вїзд гетьмана Богдана Хмельницького, який тоді заявив такі історичні слова: „Від сьогодні я воюватиму за увесь український нарід, за його повні права та за його державність!" Знову літописець змальовує цей період нашої історії такими словами:

„Широким морем кров
розливалася,
Козацьким трупом
земля вкривалася —
Страшна це боротьба,
та велика доба;
Бо немає в цій хвилині
більше рабів в Україні!

Після цієї світлої події нарід наш пройшов довгий і тернистий шлях суворої дійсности, поки дочекався нової історичної доби, яка наступила дня 22-го січня 1918-го року, коли після закінчення Першої світової війни і на згарищах двох імперій український нарід збудився з довголітнього сну неволі, скинув зі себе кайдани, які віками гнітили його тіло й душу та проголосив свою державну самостійність! Подія ця відбулася у Золотоверхому Києві, на площі Святої Софії, при наявній участі українського війська і численних мас народу, коли то Українська Центральна Рада проголосила свій Маніфест, загально відомий — Четвертий Універсал, яким оповіщено: „Народе України! Твоєю силою, волею і словом утворилася на українській землі Українська Народня Республіка. Від нині Українська Народня республіка стає Самостійною ні від кого Незалежною, Вільною і Суверенною Державного Українського Народу! Так звучала перша строфа цього історичного Четвертого Універсалу, який фактично поставив Україну в „народів вольних колі". Як доповнення цього періоду друга історична подія наступила вже дня 3-го січня 1919 року, коли уряд Західньої України виніс постанову злуки всіх українських земель в одну суверенну й самостійну державу!

Офіційне проголошення злуки наступило дня 22-го січня 1919 року, знову на цій же історичній площі Св. Софії, при участі війська, великих мас народу та офіційних делеґацій усіх частин України, коли врочисто проголошено: „Од нині во єдино зливаються в одно, віками відділені від себе частини українських земель!" Цього пропам'ятного дня сповнилися відвічні мрії, — для яких жили і за які вмирали найкращі сини нашого народу. Цей історичний Акт Соборности був логічним завершенням віковічних стремлінь цілого нашого народу, який цим історичним Актом злуки проголосив себе правдивим і суверенним господарем на своїй власній потом і кров'ю скропленій землі!

До цих епохально-історичних подій січня слід зарахувати також славний бій під Крутами. Дня 29-го січня 1918-го року, — 300 українських юнаків-студентів і гімназистів впали в нерівному бої, захищаючи Золотоверхий Київ від навали Муравйова, — і тим своїм ґероїчним чином, тим безсмертним подвигом записали вони одну з найбільш героїчних сторінок історії наших визвольних змагань!

Подаючи в найбільш можливому скороченні головніші події січня, стверджуємо, що їх було кілька, вони ділялися в різних роках, — але всі вони зводилися до однієї цілі! За долю і волю України боролося наше козацтво, за державність і самостійність України змагалися наші славні Усусуси та Січові Стрільці, і за волю України склали свої буйні голови 300 юнаків під Крутами! За ідеї зроджені січневими подіями боролися опісля Карпатські Січовики, воїни Української Дивізії та бійці нашої леґендарної УПА! За ці ідеї січневих подій змагається дотепер увесь український нарід як на рідних землях, так і його скупченнях на еміґрації, що не зважаючи на теперішні складні відносини, вірять більше, як колинебудь перед тим в нашу національну правду. Непохитно всі ми віримо в помісність наших Церков, та у світлу перемогу нашого самостійницького духа, який

(Закінгення на стор. 7)

Проголошення Української Народньої Республіки

(Дума)

Ой, що в Софійському заграли дзвони, затремтіли,
Не білі голуби-янголи в небі полетіли.
Ой, там збиралися під прапори, під соняшні,
ще й сині. Віднині
Не буде більше пана у вільній Україні!

Ідуть, ідуть з музикою
Під тінню прапорів,
Прекрасною, великою
Рікою стиглих нив.

Ідуть, ідуть — вітаються
І славлять щасні дні.
Жахтять — переливаються
Їх душі вогняні.

Ой, та виходили попи з Софійської зза брами
З хрестами, з корогвами.
У шатах золотих коло Богдана правлять
Службу Божу. Як рожу —
Вітай свою, Вкраїно, долю, — вітай дівчину гожу.

Горять, горять свободою
Вчорашнії раби,
Бо вчули: „Встань з природою!"
Звук янгола труби.

І встали всі, співаючи,
З природою весни,
З природою вітаючи
Чудові дійсні сни.

Як засміялося до них та праведнеє сонце:
„Не дурно гріло я — світило у кожнеє віконце".
Як заходилися хмарини ткати скатертини,
Цвітуть та розцвітають небесні бархатини —
хвилини!

Цвітуть в піснях вкраїночки,
Дзвіночки сріблянї.
Душею чорнобрівочки
Струнчасто осяйні!

То-ж матері майбутнії
Стрічають дні ясні.
О, хвилі незабутнії!
О, сонце і пісні!

Ой, що в Софійському та грали дзвони, замовкали,
Там прапори приймали, до народу промовляли:
„Гей, разом станемо на ворога ми,
браття — завзяття!
Хто зрадить Неньку Україну — прокляття тим,
прокляття!"

І суне військо лавою
Від білих тихих брам
Із „Заповітом", „Славою" —
Ввесь Київ — наче храм!

В нім скапала кров часові,
Кров мучнів без кінця...
І в нім горять Тарасові
Вкраїнськії серця!

„ШИРОКО РОЗГАЛУЖЕНЕ недбальство, марнотратство і корупцію" помічено в проєкті відбудови великого занедбаного мешканевого комбінату на Бронксі, відомого „Ко-оп Сиґі", згідно зі словами голови Стейтової комісії інвестиґацій Лоли С. Лі яка веде вже 15-місячні дослідження різних надуживань у цих ремонтних працях. Стейт і місто визначили на ремонтні роботи в цих урядово субсидованих будинках для бідних велику суму — 150 мільйонів долярів, але з стану ремонтів урядові чинники дуже незадоволені. Комісія виявила, що на надмірні і фіктивні направи пішло чимало коштів; знову 10-мільйоновий контракт був підписаний з ремонтною фірмою „познайомству" і без компетиції, що мала відбутися для того, щоб визначити, яка фірма зробить найдешевше і найкраще Виявлено також підкупства й намагання не платити належних податків деякими ремонтними чинниками та інші подібні переступи.

Засяло сонце золоте!
Народ збудивсь зі сну
І все повстало, що живе
Країну боронить свою!...

А. Власенко-Бойцун

У 65-РІЧЧЯ ЧЕТВЕРТОГО УНІВЕРСАЛУ

Щасливі і радісні дні 22-го січня 1918 і 22-го січня 1919 років, що були проголошені на тому ж самому Софійському майдані відзначуємо разом, бо вони є найважливішими деклараціями української політичної думки XX століття. Перший є виявом свідомої і зрілої волі, чи радше вікового бажання духової енерґії українського народу:

„Від нині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, Вільною, Суверенною Державою українського народу".

Лише один тиждень після проголошення Самостійности, молода Республіка мусіла обороняти свою незалежність, що виконав Помічний студентський курень під проводом сотника Омельченко. Обороняючи столицю, студенти почали нерівний і трагічний бій під Крутами, що його так змальовує теперішній ректор Українського Вільного Університету, поет Володимир Янів:

...П'янила ними кров їх
чиста!
Звершилося: вже бій
стихав.
І впали всі — героїв
триста!

А сучасний їм поет Павло Тичина так зафіксував їхнє геройство:

На Аскольдовій могилі
Український цвіт—
По кривавій, по дорозі
Нам іти у світ.
Вмерли в Новім Заповіті
зі славою святих.
На Аскольдовій могилі.
Поховали їх!

Не зважаючи на всі труднощі Української Народної Республіки, через один рік, вибравши доцільно ту саму дату, проголошено злуку східніх і західніх українських земель, що були під чужими займанцями майже дві сотні літ, а 143 роки після зруйнування останньої незалежної твердині — Запорозької Січі в 1775 році з наказу московської цариці Катерини II, тобто через шість поневолених поколінь, козацькі нащадки проголосили Соборність України.

Четвертий Універсал — це вияв зрілої політичної думки наших тодішніх провідників, а його проголошення об'єднало віками поділені території України, тому 22 січня — це не лише найсвітліші дати XX сторіччя, які може лише перевищити святкування тисячоріччя Києва у вільній столиці самостійної України, цей день великий ще й тим, що став дороговказом нашого найближчого майбутнього, до якого змагає весь український народ як в поневоленій Україні, так і в розсіянні. За майбутнє нашої батьківщини змагаються активно сучасні оборонці нашої культури і наших прав, які караються у совєтських таборах невільничої праці, в'язницях і „психушках" чи засланнях або вичікують на пригожий момент повстання у своїх невеселих кватирах чи колгоспах. На звільнення батьківщини нетерпеливо чекає українська еміґрація у всіх країнах світу.

У статуті кожної партії боротьба за визволення України займає перше місце, а що найважливіше всі союзи та партії згідні в тому, хоч як безкомпромісово вони взаємно один одного поборюють. А як корисно було б, щоб оцю велику енерґію злити в одне русло і замість боротьби та взаємного поборювання розподілити працю, підготовчу працю поміж партіями, щоб кожна партія могла підготовити хоч одну ділянку для майбутньої нової держави, що потребуватиме спеціялістів у всіх ділянках в часі приготування нової конституції, аґрарних реформ, зовнішньої та внутрішньої політики, судівництва, шкільництва та всяких потрібних державі установ. І власне завданням еміґрації повинна бути не боротьба між собою, а підготовча праця для майбутньої української держави, бо легше буде будь-якому міністрові нової республіки прочитати проєкт із його ресорту ніж на швидку руку імпровізувати пляни свого департаменту. Очевидно, що як законодатною, так і виконавчою владою кермуватимуть люди, що жили в Україні, що знають досконало обставини, але їхніми дорадниками можуть і повинні бути люди, що виросли в демократичних державах, де судова влада є незалежною, бо вони і тільки вони зможуть зберегти молоду державу від зайвої внутрішньої боротьби і зайвих самосудів. Нам потрібно якнайбільше людей з правдивим знанням, з найкращою освітою, з амбіціями на провідництво, спеціялізацією здобутою у найкращих університетах, а їх так мало. Скільки у нас випускників із докторатом з найкращих американських, англійських, французьких чи німецьких університетів? Їх можна порахувати на пальцях, а їх потрібно десятки чи сотні.

Старшому поколінню відомо, що піяніст Ігнатій Падеревський (1860-1941) „виграв Польщу на клявішах", тобто у великій мірі причинився до створення міжвоєнної Польщі ще перед Версальським трakта-

(Закінгення на стар. 8)

А. Фіголь

НА ПРОВЕСНІ ВЕЛИКИХ ДНІВ!

(„Студентський Шлях", Львів, за 1933)

Світова війна

Земля дрижала серед реву гармат, свисту куль, грюкоту ґранат і пальби скорострілів. Горіла в огні світової війни. Стояли напроти себе два суцільні табори націй і держав. У різних частях світу велися кожного дня десятки завзятих боїв. Повторялася давня історична правда: війна мала рішити, хто матиме право володіти, а хто буде лише погноєм для чужого росту... З найбільшим зусиллям наближали противники все ще невідомий вислід війни, бажаючи новою славою вкрити свої батьківщини. Ставало очевидним, що побідником буде не той, у кого більше військо, краще воєнне вивінування, багатші припаси поживи: рішити мала сила волі й видержаність нервів. Рішити мала віра в непоборність сили нації; почати сумніватися в можливість виграної — було однозначним з програною.

Розвал тюрми народів

І тому перша захиталася Росія. Адже не могло бути в неї тієї віри, що вела до побіди інші держави. Роз'їдав її внутрішній нелад. Нагайка російського жандарма мала заступити внутрішньонаціональну спаяність. В „тюрмі народів" нужденно животіли й нидили десятки поневолених народів. Щоправда ще не всі з них усвідомили собі своє завдання: жити самостійним і ні від кого незалежним життям, — але й не давали вони запоруки безоглядної посвяти, без якої немає побіди. І ця внутрішня немічність приневолила Росію просити миру. А тим часом будилась у поневолених народів національна свідомість і почуття окремішности. Наростало у них призабуте бажання: розвиватися, могутніти й проявляти свою волю нарівні з іншими народами. Під ударами гноблених влізливими зайдами націй валилась зненавиджена тюрма народів...

Пробудження України

Пробудилась від вікового сну неволі й Україна. Пронісся над її степами золотий гомін волі. Йшла революція, яка валила старе життя, намагаючись на його місце ставити новий, кращий лад.

На далекій півночі, в чужій столиці, яка все пильно берегла цілости імперії („єдиної неділимої"), — українське вояцтво перше розвинуло жовто-сині прапори. В Петрограді стояв Волинський полк, що складався з українців. Саме він перший відсвяткував свято української самостійности. Було це 12-го березня 1917 року.

Такого величного й багатолюдного свята Петроґрад ще не бачив. Маніфестувало тоді 75 тисяч українського вояцтва й робітництва! Вітали українців у дні визволення представники інших поневолених народів. Це надало маніфестації величезного значення, свято перемінилося в урочистий виступ народів, що непохитно бажали скинути осоружне ярмо.

Цим робом ставали українці провідниками визволення всіх народів. Була нагода докраю розбити й розторощити нашого відвічного ворога — Москву.

Слідами дружинників

У рішучому виступі українського вояцтва, яке випередило тодішній політичний провід, бачимо відблиск задумів і плянів колишніх княжих дружинників. Їхні мрії вибігали поза землі, заселені українським народом. Вони захотіли втягнути інші народи в круг інтересів України, щоб служили її цілям. Народи ті мали стати оборонним валом, що об нього мали розбитися ворожі хвилі, заки дійшли б до України. Тому українські князі прибивали свої щити як знак свого володіння на брамах Царгороду. Тому великий наш завойовник Святослав поневолював хозарів над Каспійським морем.

Довгі століття неволі присипали попелом забуття ті славні діла наших предків, які ставили їх на першому місці у всьому світі; — які примусили цілий світ подивляти хоробрість славних дружинників.

Довгі століття відібрали українцям віру в свою силу. Нація не могла здобутися на зусилля, щоб ціною крови своїх найкращих синів добути собі волю, яка дозволила б Україні виборoти втрачене передове місце. Перервана нитка традиції вимагала відсвіження. Нові криваві жертви мали струснути совістю народу й спрямувати його на той шлях, який веде тільки до побіди. На тому шляху можуть стрінути нас хвилеві невдачі. Але криваві етапи стають дороговказами, куди йти. Послідовне продовження змагань наблизить день Воскресення...

Визволившись з тюрми народів, українські революційні маси піднесли голосні кличі національних революцій. Нові права, нові закони, які відповідали б життєвим вимогам України й душі та вдачі українця, мала принести зі собою визвольна боротьба.

А найцінніше в тій боротьбі те, що не була вона штучно викликана, насаджена, але була вона виявом волі широких верств. Волю цю з'ясовано словами в торжественнім Акті, який проголошено 22 січня 1918 року:

Четвертий Універсал

Про цю хвилину читаємо в одному з описів: „Суворо насупився Золотоверхий Київ... Тяжку думу думав... Згадував давні — криваві літа. Якось зловіщо сердився Дніпро".

Над просторами України носився могутній дух відродженої нації; огненними язиками витав у серцях і душах тих, що зібралися цієї пам'ятної ночі в залі Педагогічного Музею, охоплюючи всіх у свої дужі залізні рамена.

Засідання відкрив Голова Центральної Ради проф. Михайло Грушевський. Серед святкової тиші падали слова з уст сивоволосого старця, немов цілющий бальзам на серце України, прошите ножами ворогів.

Він казав:

„Щоб дати правительству змогу заключити мир і охоронити свою країну, Рада постановила не відкладати найважніших справ до Українських Установчих Зборів, а

(Закінгення на стар. 8)

Д-р Володимир Трембіцький

ЗА ВЕЛИЧ ДЕРЖАВИ НА ДИПЛОМАТИЧНОМУ ФОРУМІ (1919-1924)

(В 65-ЛІТТЯ СУВЕРЕНІТЕТУ УКРАЇНИ)

„Зо всіма сусідніми державами, як-то: Росією, Польщею, Австрією, Румунією, Туреччиною та іншими, ми хочемо жити в згоді й приязні."

(Із Акту проголошення суверенности УНР 22-го січня 1918 року)

„Український нарід хоче через свою суверенну державу порішити згідно і мирно сусідські взаємини з польським суверенним народом,...а зокрема з великою Російською Республікою" (із деклярації західньоукраїнської конституанти від 19-го жовтня 1918 року у Львові про створення української державности на українській території Австро-Угорщини).

Це був день св. Миколи, — як казали „над Дніпром". Великий празник патрона торгівців-купців та „візників" у Київсько-Руській великодержаві, де перевозили закордонних гостей з-над Дону й Тьмуторокані в торговище Києва та із „руської землі" в Польщу, Чехо-Словаччину, в Західню Европу й в Чорне море під конвоєм лицарів для безпеки недоторканости гостей з багатствами:

Це був празник у згадці по „блестящему царю Николаю — Его Светлости Императору Российскому". Тож усі йшли в церкву по-своєму відсвяткувати день празника, вільного від зайнять-праці.

Києву та його всій державі Святий Миколай, як опікун покривджених та бідних дітей, приніс дар безцінний... суверенітет, що його підступно, міжнародним терором вимушено Антантою (... сателітом „білої" Росії у східніх справах), й гетьманові Павлові Скоропадському предкладено підписати 14-го листопада 1918 року формально акт злуки України, як „держави у східньоевропейській російській федерації".

До Києва прибула Директорія (коаліційний уряд) як суверенна влада нової Республіканської України з протинімецькою поставою, з метою по новому укласти міжнародний статус України, маючи в уяві час, коли антантські дипломати мали змогу бачити хотіння України (УНР) бути справжнім всестороннім союзником Антантських Держав, остаточно так, як стали проантантсько наставлені Польща, Латвія, Литва, Фінляндія чи Грузія.

Про економічні концесії для Франції, Англії та для інших держав з-над Атлантику Українська Республіка була готова дискутувати, як партнер нової Европи.

Ось тому приїзд нового українського уряду до Києва, на щастя, демократичного устрою, всі вітали з радістю, крім хіба політичної еліти російських великодержавників, які передчасно були певні, що в Києві „будет опять і навсегда русская власть".

Дипломатичний корпус з гетьманського часу поспішно готовився зустріти нову антантську владу України. Було тоді 25 закордонних представників: дві амбасади, 10 посольств 1-го та 2-го розрядів, три місії та дев'ять консулятів з дипломатичними уповноваженнями; не було за дипломатичним протоколом двох послів центральних держав — Німеччини та Австро-Угорщини, через капітуляцію цих держав до 11-го листопада, їх заступали шарже д'афер. Не було шефа місії Совєтської Росії з штабом експертів та консулів, які в жовтні та листопаді остаточно виїхали „на консультацію" до Москви. Не було репрезентантів Сибіру, Ідель-Уралу, бо політичні справи цих держав дуже ускладнились. Але появились „з-під землі" репрезентанти Чехо-словацького Комітету (як ще не вповні уповноважена Місія ЧСР), дипломати покривдженої в Бересті Білорусі, Литви, не маючи формальної деюре акредитації при Дворі гетьмана Павла Скоропадського, з приводу „але" Райху „на якийсь час".

Вийшли на денне світло ненотовані дипломати Франції, переслідуваного в Києві грецького консуляту, шарже д'аффер Італії, Бельгії, які, „урядово" (деякі з них) були „студентами" Київського університету або „науковими дослідниками", а в Міністерстві Закордонних Справ всі вони були нотовані таємно, як „не нотовані дипломати".

З бальконів посольств та консулятів, — як подав посол Фінляндії д-р Герман Ґуммарус, — приглядалися дипломати (яким не треба було йти на місце привітання нового уряду УНР) парадному в'їздові Директорії, декораціям з прапорів і масам ентузіястичних киян при хідниках, що приглядалися українським військовим формаціям.

Замкнувся один розділ історії української держави; відкрився новий з перспективою до кращого, як це ділялося у сусідів України, в Варшаві, Празі, Будапешті та у Вильні.

Першого січня 1919 року на сам Новий Рік сталась нова подія епохального характеру для народу — як тоді говорилося — „у рідній державі".

Автономна Українська Церква, яка (до чого спромоглося добитися наше духовенство осінню 1918 року в Києві через завзятий спротив обрусілого священства-єпископату) діждалась гейби маніфесту-закону УНР: проголошення автокефалії української Церкви, завдяки завзятості та консеквентності в діях діячів Української Церковної Ради: проф. О.Лотоцького, д-ра Івана Липи, проф. Івана Огієнка та їх помічників у Церковній Раді, щоб не посоромити українського народу, який 237 років тужив за зреалізуванням повороту української віри з-під російської зверхности та іншого світосприймання обряду і душевного почування. Перед тінями гетьманів, митрополитів від 1683 року православна Україна сказала юридично Москві — Ні, будемо такими, якими були до XVII сторіччя. За це велике діло д-р Іван Липа та проф. Іван Огієнко стали швидко міністрами культів, а проф. Олександер Лотоцький — послом Республіканської України в Царгороді та патріяршого трону, щоб там здобути признання де-юре самостійности українській Церкві в українській державі та продовжувати при тому приязні взаємини зі сувереном Отоманської Туреччини султаном Мохоммедом VI-тим.

Навіть на Різдво 1919 року не було спокою... Бож уночі прем'єра В.Чехівського збудив телефон: негайно побачитися з консулом Еспанії в Одесі Й.М. Семпере і Оліварес.

Міністерська еліта збіглася в кабінеті прем'єра й побачила радісного консула з вісткою про відрядження його стати новим представником Еспанії (короля Альфонса XIII) до українського уряду. „Замість до церкви, — як розповідав мені з ентузіязмом Петро Марченко, шеф протоколу, — ми поспішно готували сніданок еспанському дипломатові". Все ж таки Різдво було радісне для нас, хоч не для Росіян у Києві, Одесі та в ... Москві.

Останнім важливим актом, який набрав історичного значення в Україні саме в першу річницю незалежности 22-го січня 1919 року, було проголошення об'єднання існуючої самостійної Галицької Держави (яка до 1-го листопада 1918 року була в складі Австро-Угорської монархії) Галичини, Буковини та Закарпаття, яке входило в склад Мадярського Королівства та проголосило 20-го січня 1919 року в Хусті (на Крайовому Конгресі) свою волю бути частиною „Соборної України". Акт возз'єднання двох українських територій, розділених державними кордонами Росії та Австро-Угорщини від 1772 року, став претекстом, використаним Совєтським Союзом в імені „Радянської України" відносно Галичини у вересні 1939 року, в червні 1940 року — Буковини та в листопаді 1945 року щодо Закарпаття, коли то приєднано ці території до „Української Республіки" в союзі з СССР, яким то фактом гейби анулювалися акти замирення УНР з Румунією в серпні 1919 року та з Польщею в квітні 1920 року про віддання цим державам частин українських державних територій Західньої України Польщі та Буковини Румунії, за ціну допомоги решті України утвердитися як суверенній державі в сусідстві Совєтської Росії. Акти другого об'єднання трьох українських територій, які до 1939 року входили в склад Польщі, в 1940 році були в складі Румунії та до 1944 року були в складі Чехо-Словаччини (Закарпаття), отримали юридичне оформлення у мирових договорах, які формально підписала 25-го квітня 1945 року Українська ССР з Польщею 29-го червня 1945 року, з ЧСР та з Румунією в лютому 1947 року в Парижі.

• • •

Міністерство Закордонних Справ та адміністрація (УНР в грудні 1919 року) по містах отрясались від російських ворожих елементів, інфільтраторів по департаментах, обеззброюючи силу держави, компромітуючих авторитет гетьмана, во ім'я якого вартові, тобто поліцисти російської національности на українській службі, знущались на селянах за земельні домагання. Вони були сторонниками російських та польських володарів із українськими наймитами на полі та прислугами при дворах землевласників.

Скінчилося биття селян „від імені гетьмана", який, маючи масу справ міжнародного характеру, не знав, що ділялося по територіях, де провокативно „вибивано" гордість та патріотизм до своєї держави, мовляв, „за царя было лучше". В результаті, неділимська Росія рвалась чим дужче в Одесу (окуповану швидко проросійською Антантою), до Денікіна в Кубань, та до (російського вже сателіта), в Донську Республіку. Шевченківський дух „не буде врага ні супостата" — здійснювався.

Усе ж таки, відносно щодо меншин України, основа національної політики була незмінною. В тексті акту незалежности — „Четвертому Універсалі" від 22-го січня 1918 року було написано: „Всі демократичні свободи, проголошені Третім Універсалом Української Центральної Ради, потверджується й окремо проголошується: в самостійній Українській Народній Республіці всі нації користаються правом національно-персональної автономії, признаним за ними законом січня", — тобто 1918 року.

Це святе право було вміщене окреним параграфом в першій конституції УНР від 29-го квітня 1918 року, повторене вдруге новою республіканською владою 28-го січня 1919 року, та знову вміщено цей закон в новоопрацьованій „Конституції Української Держави" від 13-го травня 1920 року, де сказано про „широкі громадянські права й свободу для всіх горожан та ґарантовано національний та культурницький розвиток всім національним меншинам".

Ясно, не могла стерпіти цього Москва, якій з-під рук знову вирвалась Україна. Почався наступ з півночі на неозброєну Україну, в якій Берлін „покищо" українського війська не хотів бачити...

Прийшлось швидко побачити віч-на-віч і правдиве обличчя Антанти не такої, як її побачили в Варшаві поляки, а в Празі — Чехи. Маска закривала російське обличчя, в якому були „закохані" (як це окреслив А.Марґолін, посол УНР в Лондоні) дипломати Англії та Франції, особливо останньої, яка, під'юджена послами „білої Росії", довела до реалізації пімсти „за зраду" України в Бересті, у лютому 1918 року, бож, у розпуці перед нерішучістю Парижу допомогти мілітарно Києву проти інвазії з півночі, Грушевський був приневолений піти на мир та військову допомогу Берліна і Відня, які вповні розуміли українське прагнення до закріплення самостійности за кожну компенсату у відплаті за допомогу. Франції тоді, у січні 1918 року, йшлось про добуття України для рятування союзника — імперіяльної Росії...

Коли Клємансо побачив свою страшну в наслідках помилку, навіть у відношенні до майбутности Франції (як це є сьогодні), уже було неможливо відродити дух України, морально знищений її бльокадою у 1919 році та її іґноруванням в Парижі-Версалі під час Мирової Конференції.

Та все ж таки, треба було дати прем'єрам України нові конституційні основи, по-новому оформити фінанси, валюту: гривню і карбованець, нову назву держави в чужих мовах на демократичний лад, оформити нові номінації в державнім, військовім, адміністративнім ресорсах, наладнати нову державну безпеку громадянам, анґажуючи нових керівників до державної варти, транспорту та для управлення аґрарних реформ і робітництва. Зв'язки з новими дипломатичними представниками зайняли багато часу на енерґії.

Та кінець січня 1919 року привів до тимчасової евакуації уряду та дипломатичного корпусу з Києва ... Слідом за урядом у Вінницю (а тим, хто ще керувався коньюнктурою, пристосуванням до нового союзника, що, до речі, тероризував дипломатів Европи в справі дипломатичного визнання української держави, була ближча антантська Одеса), прийшло до кардинальної зміни в закордонній політиці Києва. Схвалено (рятуючи еліту України від фізичного знищення новою окупаційною силою Москви) відрядити в Европу сотні людей до місій, посольств, консулятів, пресових аґентств (УТА) із післанництвом інформувати Захід про правду України. Чи оправдала себе місійна праця нації в столицях біля 25-30 держав, можна застансвитися, маючи в форсовному марші на дипломатичну Европу поспішно (в загальному) комплектовані посольства, із непідготованістю осіб допоміжного розряду та при часто малому знанню західньоевропейських мов, яких прямо недоступно було вивчати за царя українцям в поросійщених університетах України.

У дипломатичному світі в Києві ті, які залишилися в бюрах дипломатичних представництв (секретарі, консули) в Києві, Харкові, Одесі були примушені з днем 19-го травня покинути на сполох Україну або визнати юридично совєтську владу в Україні, як уряд цієї території... з правом ще залишитись. Цих останніх було спорадично мало, — одиниці з Швеції та Італії, без практичного значення.

В европейських столицях

Уже в березні, хвилі дипломатичної України докочувалися до кордонів Франції, Голляндії, до Риму, Данії, замінивши дотогочасних дипломатів України, часом ще російської орієнтації, та доповнюючи новим духом самостійної України в сенсі М.Міхновського та державників особливої величини, таких, як: О.Шульгин (архітект тогочасної української державної політики), В.Липинський та граф М.Тишкевич, державники-консерватисти з аристократичним духом старої історичної України, А.Яковлів та С.Шелухин — леґалісти-юристи, конституціоналісти та оборонці прав України в світі, Ст.Рудницький та Ст.Томашівський, геополітики і форматори території України.

За кордоном стала одвертою справа мобілізації та репатріації мінімум 150,000 полонених української національности в Італії, Австрії, Румунії, Чехо-Словаччині, Німеччині, Польщі з антантської зброєю, закупленою українським скарбом у сумі понад 500,000.000 рублів в золоті, складеними у формі доставленого зерна, копалин і в золоті у банках Европи до 1914 року та в 1918/19 роках, а із-за війни не компенсованих ніякою формою. Врешті, забрано в полон у грудні-січні 1918 року Чорноморську фльоту з біля 100 воєнними одиницями в портах Франції. Це теж був капітал... Української Республіки.

Наказ з міністерств України був: все ж таки, провести охорону українських громадян в Европі, даючи їм, в заміну за російські, — українські пашпорти, подбати про моральний стан безборонних, хворих, ранених, інтернованих по таборах біженців у всій Центральній Европі та, що найважливіше, приготовляти прелімінарні договори про майбутній товарообмін держав світу з Українською Народною Республікою, допильнувати престижевий обмін валюти, по можливому курсі, українських гривень та скарбових грошей карбованців. І, врешті, треба було старатися створити по більших столицях українські пресові аґенства, які мали б змогу передавати точні вісті про українські справи чужинецьким пресовим бюрам та звітувати про світові події Українському Телефонічному Аґенству (Централі) в Україні.

Але й у столицях Західньої антантської Европи Росія відкрила теж фронт боротьби за юридичну інтабуляцію української держави, її місій, місця у колі історичних держав. Та, все ж таки, бої, які програвано чи вигравано на льокальних дипломатичних фронтах у деяких столицях Европи, війну — в ширшому розумінні — вигравано, хоч і дозою великих територіяльних поранень, жертв, недомагань у своїй дипломатичній армії. Перш за все, осягнуто те, чого неможливо було добитися в Києві за літа 1918 року.

1) Невтральні держави, які мали в столиці України „покищо" лише консулів, приняли українські місії з міністер-резидентами, шарже д'аффер із штатом 5-6-10 службовців різного дипломатичного призначення та консулів, даючи реально урядове признання де-юре, але, щоб не бути в конфлікті з Клємансо, із статутом де-факто визнавано нові місії. Невтральні держави найшвидше зрозуміли пекучу потребу Украни, як свобідної економічної сили у вільній Европі.

2) Новопосталі держави у Східній Европі вбачали в 48,000.000-мільйоновій Україні з демократичним ладом західнього зразка (територіяльно Україна більша від Франції) єдину балянсуючу стратеґічну силу, на яку їм можна було опертись, щоб рятуватися від нової загарбаности, позбуваючись терміну „сезонових держав". Але антантське „підождіть" створювало ситуацію призначати посольства, як „місії" з реальними привілеями „де-юре, а юридично існуючими де-факто без „особливого ентузіязму" перед обличчям послів Антанти. Тут мова про такі особливо держави, як Чехо-Словаччина, Мадярщина, Латвія, Фінляндія, Грузія, Естонія, які виказали представництвам України, максимальне признавання офіційности, сердечности й реальної допоги.

3) Сусідні держави Української Народної Республіки Польща, Румунія бажали опертися на українську бар'єру-буфер у відношенні до Росії, але, виграваючи своїм антантським становищем та ціною своєї реальної допомоги українській державі, ці держави претендували на територіяльну компенсату, що в обличчі бльокади України Францією в 1919 році, мусіло статись. Щоб за всяку ціну рятувати державний статус України, прийшло до територіяльно-мілітарної калькуляції: деклярацію посольства УНР у Букарешті в серпні 1919 року в справі „румунської Буковини" щодо питання Галичини та Західньої Волині, Холмщини й Полісся, і мілітарною конвенцією у квітні 1920 року... при скреготі зубів у Парижі.

У результаті цих двох фактів, за словами України в Туреччині князя Карашевича-Токаржевського „українські посольства урухомились, повіяло свіжим воздухом". Антантські держави та їх посольства прийняли вістку про замирення Польщі та Румунії з Україною, як перший шлях до більш юридичного визнання та приєднання Української Республіки в антантський бльок держав, від імени якого дипломати почали складати офіційні візити українським послам в столицях Европи.

4) Антанські: Італія і Греція, ще до 1920 року, респектували місії Української Народної Республіки, вичікуючи на фінал конференційних рішень у Версалі, переконуючи Париж та Лондон в потребі, таки мати Україну, як державу зі сильною економікою та стратегічною силою у східньому Середземномор'ї — при Чорному морі.

5) Російська дипломатія працювала проти України навіть з допомогою (в 1917 р.) Польщі, але не виграла, як думалося, в психологічній війні, щоб знівелювати українську державницьку проблематику. Тут варто відмітити, що в часі, коли дипломати Совєтської Росії не мали ще доступу до дипломатичної Европи, „біла" російська політична сила по посольствах прекрасно виконала прислугу совєтській Москві. Їх єднала велика державна ідея історичного призначення бути Росії постійно імперією, незалежно від державного устрою, існуючого в Росії. Це добре розуміла державна еліта української нації, але не розуміла ще цього тодішня антанська Европа.

Результат: У 1919-1921 роках українська держава, як міжнародно-правний чинник, таки юридично заінтабулювалася у всіх майже міністерствах европейських держав, Близького Сходу (Туреччина, Кавказ) та, навіть, в Арґентині, у 1921 році, коли ця остання визнала українську державу де-юре, в цей час, випереджуючи всі інші американські держави.

Цього великого діла досягли українські посли, міністри, консули, шарше д'аффер з духом безмежного патріотизму, завзяттям фанатичних, але, при цьому, праведних, жертвенних та шляхетних державних місіонерів воюючої тоді за правду України, не боячись стати на прю з численними ворогами, щоб здобути Україні багато союзників, які розуміли б святість і правдивість української державної рації, з твердим спільним рішенням за словами Оноре Бальзака: „Закрити сторінку старої Франції приспаних можливостей". Нову непохитну наснагу нового розмаху за нову модерну Україну давав нашій дипломатії вічний Стольний Київ, — оцей український Сіон, — на який всі гляділи, як стародавній цар Давид з античного Єрусалиму, кажучи: „Якщо Тебе, Єрусалиме, я забуду, хай забудеться моя десниця (правиця)! Хай прилипне мій язик до піднебіння, коли Тебе я не згадаю, коли, Єрусалиме, не поставлю Тебе понад найвищу свою радість" (Пс. 137, 5-6).

Бож нікуди правди діти, що із Сіону, — двотисячилітнього Києва — як і з Єрусалиму, пішли на ввесь північно-европейський Схід християнство та европейська державницька форма правління ще 1000 років тому.

З другого боку, Київ для наших патріотів-державників був святим осередком християнського Сходу чи, інакше кажучи, через собор св. Софії із триста історичними розписами у навах храму, містом Премудрости Божої містом безцінних скарбів української релігійної духовности, тобто духового горіння та відродження бо і за словами Тараса Шевченка, — Київ, це: „святиня великая, де храми Божі ніби з самим Богом розмовляють", і через те, за словами мислителя Дмитра Донцова, Київ став „фокусом, огнищем, звідки промінювала велика правда, що утвердила ідеї права, упорядкованого ієрархічного суспільства, культу отчизни, віри, справедливости", що їх бажали довершити українські державники в служінні не лише сумежних Україні европейських духом народів.

Ось тому, за словами Д. Донцова, немає „на сході европейського Окциденту, другого великого центру, другого міста Премудрости Божої", єдиного святого в Україні, як, за словами Дмитра Мирона-Орлика: „робить враження другого Риму, де відчувається і розуміється Благословення Святого Андрея Первозванного, чується, як росте в Тобі якась нова сила... за ідеї правди і свободи", за які саме й велась українська збройна сила-боротьба та її державні борці, оті „Ексцеленції", „Світлості", „Достойності" та міністри-дипломати майже в усіх столицях Европи від імени держави сорока восьми мільйонового народу — (у 1919 р.), будучи свідомо, а то й підсвідомо, носіями біля 1500-річної державної ідеї свято-київської державної традиції та патронату над цим „містом городів руських" св. Архистратига Михаїла, як лицаря — символу боротьби за постійне існування Божої правди у противагу намаганням ворожої сили ввести дух зла, несправедливости, неволі.

Ось, тому то українська дипломатична еліта 1918-1923 років посвятила все своє єство на врятування української державности, через яку Україна повернулася б знову до західньоевропейського культурного кола; стала б знову демократичною державою, в якій було б знову почесне місце для клейнодів — реґалій козацької державности, державних коронаційних інсиґній маєстату давньої імперії Руси-України, із „шапкою Мономаха", „Руською Правдою" та з усіма іншими кодексами й правними ознаками старої України. Було б тут знову місце для маси, вивезених на північ поза межі України київських, чернігівських (і з інших міст середньовічної Руси), ікон, евангелій, золотих і срібних скарбів: намист, монет, церковних приладь. Наша дипломатія боролася, щоб усунуті з Києва у травні 1919 року посли, консули з десяти міст в Україні, мали змогу повернутися знову до своїх резиденцій; щоб Київ став дипломатичною столицею відновленої потужної держави Европи; щоб став осередком науки, де було б приміщення для монахів-аскетів і праведників-схимників з книгами мудрости, як це існувало за „царів" (це зазначено на стінах св. Софії) Ярослава Мудрого та Апостола українського християнізму Володимира Святого, знам'я-печать якого із Тризубом прийнято в березні 1918 року за герб християнської та великодержавної новітньої України. Тієї України, в якій панував дух барда нації Тараса Шевченка, дух споконвічного аристократичного почування української еліти з її досмертним, дідичним почуванням служіння та зобов'язання перед історією і народом, — як це вміло виявив недавно всією силою його душі новітній поет сучасної України Василь Симоненко, звертаючись до України:

„Коли мечами злоба небо криє,
і крушить твою вроду світову,
Я тоді з твоїм ім'ям вмираю
І в твоєму імені живу!

Оці філософічні виводи духовости провідної еліти української державности аж до 1924 року в дипломатичному характері були візією, метою, життям великих у ці часи лицарів-дипломатів та політиків, як О. Шульгин, граф. М. Тишкевич, А. Яковлів, Д. Дорошенко, барон М.Василько, В. Лівицький, кн. І. Токаржевський-Карашевич, О. Лотоцький, С. Шелухин, А. Лівицький, а з ними в самому уряді прем'єри: І. Мазепа, В. Прокопович, С. Остапенко, І. Огієнко та останній голова УНР сл.п. Симон Петлюра, суверен державности та незломної волі нації бути господарем і власником своєї народоправної держави поряд великих потуг тодішньої Европи: Німеччини, Франції, Італії, Великобританії та нової [illegible] сусідки України — Росії, як співпартнера порядку та миру у Східній Европі.

Ось тому, в результаті: европейські міністерства, консуляти були заповнені дипломатичним листуванням, на яке приходили зразу ж відповіді до посольств та міністерств України. Маси українських пашпортів: міжнародних, дипломатичних отримали низку міжнародних віз, печаток прикордонних митних інспекторів із повним респектом і пошануванням українських державних документів та осіб із дипломатичними леґітимаціями персональної ідентифікації, виданими міністерствами закордонних справ майже в усіх країнах Европи та Близького Сходу.

Для конкретизації не можна тут не навести хоч як короткого, але важливого списка дипломатичного персоналу Української Республіки, який творив фундамент маєстату Республіки. Цей новий персонал складався з особистостей, які не то що затримали, а й підняли авторитет України, маючи за завдання, при новій ситуації, дійти до цих канцелярій чи сальонів чужих міністерств і до конференційних заль, де вирішувано европейські справи: в Парижі, Ст. Жермені, Спа, Сан Ремо, Генуї, Кульдизі та в інших — де рішалась доля Східньої Европи, а при тому в якійсь мірі й України. Тезою українських делегатів на европейські конференції було: „в згоді з демократією народів усього світу поладнати міжнародні взаємини на основі волі, рівности і братерства", як заявили були в жовтні члени Західньо-Української Конституанти у Львові.

В респекті до авторів української державности треба, хоч коротким словом, спом'янути оцих осіб, гідних української нації.

Барон Микола Василько: Один із найавторитетніших українських дипломатів, знаменитий організатор закордонних представництв, а рівночасно фінансовий фундатор чотирьох дипломатичних осередків Української Республіки: в Берні, де був уповноваженим міністром, в Римі, Берліні та, частинно, у Відні.

Граф Михайло Тишкевич: міністер України у Ватикані, президент Дипломатичних Місій на Мировій конференції в Парижі, Сан Жермен і, Спа, Генуї, в 1920-1922 роках, де своєю вмілістю зумів добути великий респект для української державної проблеми серед визначних архітектів европейської політики, стаючи найкращим репрезентантом української державного маєстату за кордоном.

Вячеслав Липинський — найбільш авторитетна українська постать — посол у Відні за ввесь час взаємин із Австро-Угорщиною та Австрійською Республікою до літа 1919 року.

Князь д-р Іван Токаржевський-Карашевич — видатний дипломат у Відні та посол у Туреччині, де мав добрі взаємини з усім дипломатичним антантським корпусом.

Професор Олександер Шульгин — представник до Ліґи Народів та у 1920-21 роках міністер УНР у Франції, а в 1917-18 роках основоположник новітньої української дипломатії та перший міністер закордонних справ УНР 1918 року.

Крім цих-філярних, треба назвати й інших дуже цінних представників України в західньому світі: проф. О. Лотоцького, посла в Царгороді, А. Марґоліна в Лондоні та до Ліґи Народів, д-р Е. Лукасевича в Берні, А. Яковлева в Газі та в Брюсселі, проф. М. Славинського в Празі, д-ра Дм. Левицького в Копенгагені, проф. К. Лоського в Стокгольмі, М. Галагана в Будапешті, д-ра М. Порша в Берліні, д-ра Т. Галіпа в Римі, полк. В. Кедровського в Ризі та в Гельсінках, і проф. І. Красковського на Грузію, Азербейджан та в Союз Північного Кавказу. Про них можна сказати словами Гр. Чупринки: „...Ми живемо в тих, які жили перед нами, і мусимо не забувати за тих, які прийдуть після нас, бо так творяться нації та держави".

Тут треба додати й вісьмох прем'єрів або міністрів закордонних справ, архітектів міжнародної політики УНР: С. Остапенка, К. Мацієвича (теж посла в Румунії), В. Темницького, А. Ніковського, Б. Мартоса, І. Мазепи, А. Лівицького (теж міністра в Парижі) та В. Чехівського, які добре усвідомлювали собі тезу Вячеслава Липинського: „Немає в світі тяжчого завдання, як створення української держави".

У результаті вище сказаного, приходиться подати ось яке статистичне зіставлення: завдяки авторитетному впливові українського дипломатичного світу за кордоном та особистостей з українського міністерства закордонних справ, та торгівлі й фінансів (в міжнародному розумінні) із своїми економічними знавцями, 33 держав: Европи (29), Азії (3) та Америки (1) були заабсорбовані в затяжну

(Закінчення на стор. 6)

PRIME-MINISTERS AND MINISTERS OF FOREIGN AFFAIRS

Volodymyr Chekhivsky
Prime-Minister
(Dec. 1918 — Feb. 1919)

Prof. Borys Martos
Prime-Minister
(Apr. — Aug. 1919)

Prof. Isaak Mazepa
Prime-Minister
(Aug. 1919 — May 1920).

Prof. Viacheslav Prokopovych
Prime-Minister
(May 1920 — Feb. 1922)

Kost Levytsky
Prime-Minister of the Western Ukrainian State (1918) and (1920-1923)

Konstantyn Matsiyevych
Minister of Foreign Affairs
(Feb. — Apr. 1919) and
Minister-Plenipotentiary
in Rumania (1919-21)

Ukrainian Legation in Berlin, Germany.

Volodymyr Temnytsky
Minister of Foreign Affairs
(April — August 1919)

Andriy Livytsky
Minister of Foreign Affairs
(Aug. 1919 — Apr. 1920)

Andriy Nikovsky
Minister of Foreign Affairs
(May 1920 — Feb. 1922)

Dr. Stepan Vytvytsky
Minister of Foreign Affairs
of the Western Ukrainian State
(May — June 1919)

Ukrainian Legation
in Istambul, Turkey

Au nom du Gouvernement de la République Démocratique Ukrainienne.

Le Ministre des Affaires Etrangères de la République Démocratique Ukrainienne porte à la connaissance de tous ceux à qui il appartient que le porteur du présent est Monsieur Chomnitzky Nicolas, Chargé d'Affaires de la République d'Ukraine auprès du Haut Gouvernement de la République d'Argentine.

Toutes les autorités civiles et militaires d'Ukraine et toutes les autorités civiles et militaires des Hautes Puissances étrangères sont priées de laisser [illegible] et séjourner librement partout à l'étranger et de lui accorder aide et protection.

En foi de quoi a été délivré ce passeport, avec apposition du sceau officiel.

Tarnow le 23 Mars 1921

Ministre des Affaires Etrangères:
André Nikovski.

Directeur du Département des Relations Extérieures:

Accreditation papers issured March 23, 1921 by the Ukrainian Ministry of Foreign Affairs to Mykola Shumytsky, Charge d'Affaires in Argentina.

Паспорт
Української Народньої Республіки
(24 нумерованих сторін)

Passeport
de la
République Démocratique Ukrainienne
(contenant 24 pages numérotées)

Passport
of the
Ukrainian Democratic Republic
(containing 24 numbered pages)

Reise-Pass
der
Ukrainischen Volksrepublik
(24 numerierte Seiten enthaltend)

International Passport of the Ukrainian Republic issued in 1919 (in four languages).

Ukrainian Diplomatic Corps Abroad

Dr. Yevmen Lukasevych
Minister-Resident
in Switzerland (1919)

Mykola Halahan
Minister-Plenipotentiary
in Hungary (1919)

Dr. Dmytro Levytsky
President of the Diplomatic Mission in Denmark (1919-21)

Prof. Konstantyn Losky
President of the Diplomatic Mission in Sweden (1919-21)

Dr. Mykola Porsh
Envoy in Germany
(1919-20)

Prof. Ivan Kraskovsky
Minister-Resident in Georgia, Azerbaidzhan and the Union of North Caucasia (1919-20)

Prof. Maksym Slavinsky
Minister-Resident in Czecho-Slovakia (1919-22)

Petro Chykalenko
Minister-Plenipotentiary
in Turkey (1919)

Prof. Konstantyn Matsievych
Minister-Plenipotentiary in Rumania (1919-22)

Graf Mykhailo Tyshkevych
Minister-Plenipotentiary
in the Vatican (1919)

Prof. Dmytro Antonovych
President of the Diplomatic Mission in Italy

Prof. Andriy Yakovliv
Minister-Resident in the Netherlands (1919-22) and Belgium (1919-21)

Prof. Oleksander Lototsky
Envoy in Turkey and the Constantinopole Patriarchate
(1919-21)

Baron Mykola Vasylko
Minister-Resident in Switzerland (1919-24)

Hryhoriy Sydorenko
Envoy in Austria (1919-22)

Prof. Evhen Holitsynsky
Minister-Plenipotentiary
in Estonia (1919-20)

Col. Volodymyr Kedrovsky
Minister-Extraordinary
to Latvia, Lithuania (1919-20), Estonia (1920-21) and Finland (1921)

Mykola Zalizniak
Minister-Extraordinary
in Finland (1919-20)

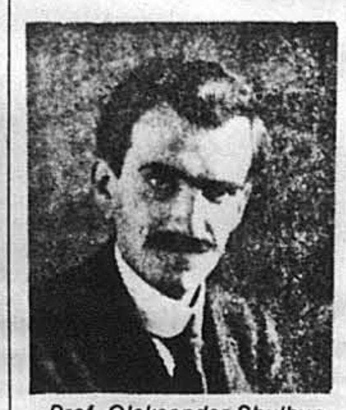

Borys Rzhepetsky
Minister - Plenipotentiary
in Byelorussia (1920)

Col. Volodymyr Sikevych
Minister-Plenipotentiary
in Hungary (1920-22)

Prince Ivan Tokarzhevsky-Karashevych
Minister-Extraordinary
in Turkey (1920-22)

Dr. Arnold Margolin
Diplomatic Representative in London (1920) and the League of Nations (1920-21)

Mykola Shumytsky
Charge d'Affaires
in Argentina (1921)

Prof. Oleksander Shulhyn
Diplomatic Representative to the League of Nations (1920) and President of the Diplomatic Mission in France (1921)

Service flag

Minister-Resident or Chief of Diplomatic Mission.

Service flag

Envoy-Extraordinary and Plenipotentiary.

Consular service flag

Several Members of the Consular Staff

Oleksander Vilinsky
Consul in Geneva (1919-23)

Dmytro Andriyevsky
Consul General in Bern
(1919-23)

Oleksander Hladyshovsky
Consul in charge in Bern

Ivan Stasiv
Consul in charge
in Budapest (1921-22)

V. Mursky
Consul in charge
in Constantinople

Vasyl Filonovych
Vice-Consul in Poti,
Georgian Republic

HEADS OF STATE WHO RECOGNIZED THE UKRAINIAN REPUBLIC

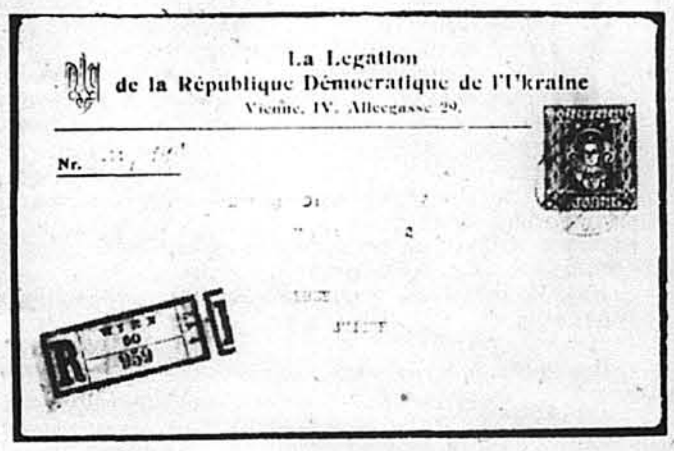

Son Excellence Monsieur le Président du Directoire de la République Démocratique Ukrainienne
His Excellency Mr. President of the Directorate of the Ukrainian Democratic Republic
Seine Excellenz Herr President des Directoriums der Ukrainischen Volks-Republik
Його Ексцеленція Пан Президент Директорії Української Народньої Республіки

Dr. Yevhen Petrushevych
President
of the Western Ukrainian
Autonomous District (1919)

УКРАЇНСЬКА НАРОДНЯ РЕСПУБЛІКА	RÉPUBLIQUE DÉMOCRATIQUE UKRAINIENNE
МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ	LE MINISTÈRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES
ДИПЛЬОМАТИЧНИЙ ПАСПОРТ	PASSEPORT DIPLOMATIQUE
В Імені Уряду Української Народньої Республіки ...	Au Nom du Gouvernement de la République Démocratique Ukrainienne nous portons à la connaissance de tous ceux à qui il appartient que le porteur du present est ...
... Міністр Закордонних Справ	Ministre des Affaires Étrangères
Директор Департаменту Чужоземних Зносин	Directeur du Département des Relations Extérieures

Diplomatic Passport of the Rector of the University at Kamianets Podilsky Prof. Ivan Ohienko as a special plenipotentiary of the Ukrainian Foreign Ministry, issued April 10, 1921.

H.H. Ludwig III
King of Bavaria (1918)

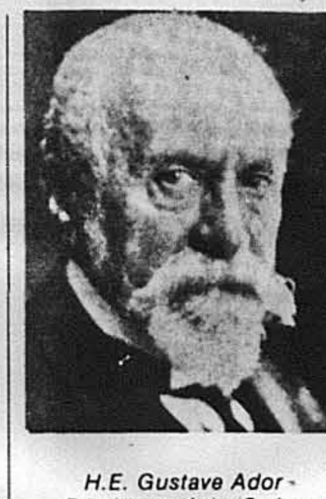
H.E. Kurt Eisner
Prime-Minister and Chief of State of the Bavarian Free State

H.H. Baron Gen. Kaarlo Gustaf Mannerheim
Regent of Finland

H.E. Jozef Pilsudski
Chief of State
of the Polish Republic

H.E. Gustave Ador
President of the Swiss Confederation (1919)

H.I.H. Alfonso XIII
King of Spain

H.E. Ivan Sereda
Chief of State of the Byelorussian Democratic Republic

H.S.H. Boris III
Tsar of Bulgaria

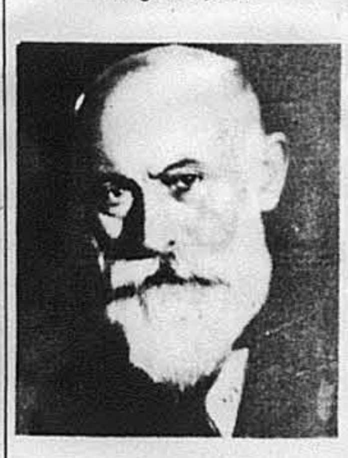
H.E. Mihaly Karolyi
President of the
Hungarian Republic

H.E. Karl Seitz
President of the Directory
of Germany-Austria

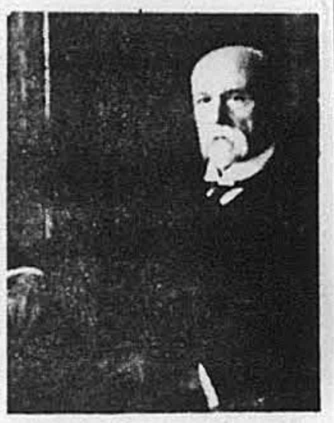
H.E. Friedrich Ebert
President of the German Republic

H.E. Noi Jordania
President of the Georgian Democratic Republic

H.E. Ali Marden Bek Topchibashev
President of the Azerbaidzhan National Council and Chief of State

H.E. Dr. Tomash Masaryk
President of the Czecho-Slovak Republic

H.S.H. Ferdinand I
King of Rumania

H.I.H. Mahmed VI Varid - Eddine Khan
Grand Sultan of the Turkish Osman Empire

Pope Benedicto XV

H.E. Kaarlo Juho Staehlberg
President of Finland

H.E. Konstantin Paets
Chief of State of the Estonian Republic

H.E. Atanas Smetona
Chief of State
of the Lithuanian Republic

H.E. Pyotra Krechevski
President of the Byelorussian Democratic Republic

H.E. Giuseppe Motta
President of the Swiss Confederation (1920)

H.S.H. Graf Miclosh Horthy Nagybanya
Regent of the Hungarian State

Metropolitan Doroteos
Locumtenens of the Universal Pathriarchal Throne in Constantinople

H.E. Janis Chakste
President
of the Latvian Republic

H.E. Dr. Michael Hainisch
President of the Austrian Republic

H.E. Edmund Schulthess
President of the Swiss Confederation (1921)

H.E. Hipolito Irigoyen
President of the Argentinian Republic

H.E. Alexandre Millerand
President of the French Republic

H.E. Karl Scheurer
President of the Swiss Confederation (1923)

Relations between Ukraine and Poland

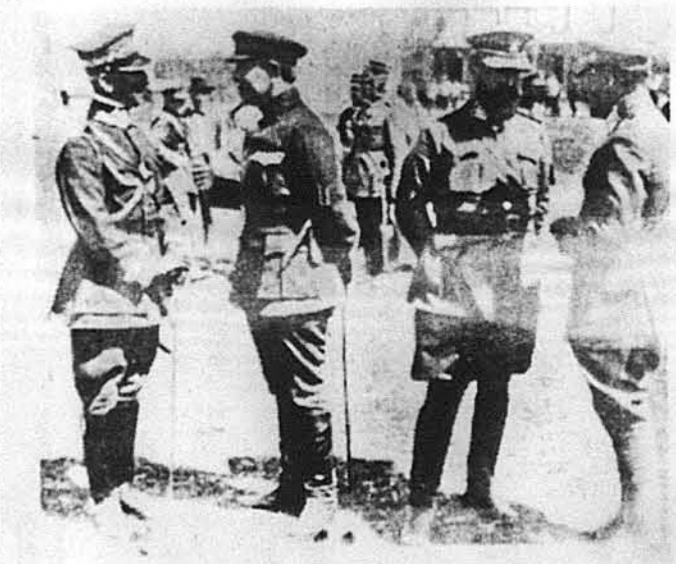
Jozef Pilsudski and Symon Petliura (1920).

Symon Petliura with Ukrainian diplomats and high army officers is officially welcomed at the Warsaw Terminal (October 1919).

Diplomats of the Entente nations in Ukraine (Sept. — Oct. 1919)

S. Petliura and Gen. Yunakiv in friendly conversation with Polish generals in Ukraine (May 1920).

За велич Держави...

(Продовження зі стор. 3)

важливу справу юридичного завершення українського державного статусу в політичному та дипломатичному розумінні, над міжнародно-правним оформленням Української Республіки та її представництв — посольств, місій, консулятів, пресових аґенств (УТА) було занятих, очевидно, в позитивному розумінні — більше 80 міністр-президентів (прем'єрів) і міністрів закордонних справ (в одній особі) та, окремо, біля 45 міністрів закордонних справ 30-ти держав світу на протязі п'яти років (1919-1923). Бож ішлося теж про гідне місце України, як співвирішальної сили в колі потужних держав Европи таких, як: Італія Німеччина та Франція.

Обов'язково тут побажано додати, що велику прислугу Українській Республіці вчинили тридцять лідерів держав: Европи (28), Азії (3), Америки (1), із яких були: два достойники Святіших Престолів у Римі та в Царгороді, п'ять монархів, двох реґентів, а, крім цього, 18 президентів та 5-ох „шефів держав".

Во славу цим особистостям в ілюстраційній частині еляборату буде уміщене окреме табльо.

Врешті не можна ту поминути й громадян Української Республіки, чужинців, особливо жидів, які входили в склад дипломатичного корпусу УНР в роках 1919-1924. Треба згадати хоч декілька найважливіших: посла УНР в Лондоні та посла до Ліґи Народів, Арнольда Марґоліна, проф. Франкфурта, члена Місії УНР на балтійську конференцію в Кульдизі, в Латвії, в 1920 році; членів посольств УНР у Лондоні, д-ра Зархі та Шафаренка в Голляндії, п. Кулішера в Бельгії та в Парижі, консула у Вашінґтоні, д-ра Імахницького й при посольстві УНР в Туреччині, п. О. Ратгавза, що й вже казати про багатьох інших при торговельно-фінансових місіях УНР у Швайцарії, Лондоні та в інших столицях. Незалежно від цього, ці особистості дальше були на міністерських позиціях для жидівських справ, як міністри при уряді УНР; І. Зільберфарб, А. Ревуцький, В. Лацький, Пінкас Красний, Соломон Гольдельман.

У подібній ситуації були українські голляндці-меноніти, німці, австрійці та чехи, шведи (у збройних силах) та поляки (міністри), італійці, греки і турки в закордонних представництвах УНР. Усі вони лояльно сповняли свої високі чинності в українській державі до останнього дня існування Уряду в 1920 році, а за кордоном до кінця 1924 року, коли замкнено останні консуляти в Газі, Берні, Берліні, Будапешті та ще в деяких столицях інших держав Европи.

Стоїть скромне питання: чому та до якої особистости з почуттям відповідальности дипломатичний корпус Української Республіки проявляв почуття респекту й відданости.

Фактично лише одна особа в час республіканського правління України набула найбільшого респекту в колі 30 осіб, які були остоєю закордонної державної України , — це постать Симона Петлюри, який, як кожний державник у світі, мав свої неґативи та позитиви. Все таки ця особистість в роках 1919-1924 була найкращою в тогочасній Україні власне його способом політичного думання та підходом до концепції української державности в загальному. Вистане навести хоч кілька його тез, які кинуть жмут світла на його політичний світогляд у розв'язці державної проблематики України: „Інтерес України і інтереси Росії пішли різними шляхами, різними шляхами розійшлися і інтереси цих країн". Або: „В українську державність ми віруємо, українську державність ми ісповідуємо, — в її неминучості ми переконані. Для нас вона є повної міри живою реальністю, бо ідеї її ми носимо в серці, бо її духом і потребами овіяне все життя",„Пріоритет державности над партійністю, загальнонаціональних інтересів над клясовими та груповими, партійними мусимо ми на еміґрації зрозуміти і відчути як категоричний імператив, як одну з головних умовин нашого державного будівництва... Наша сила в єдності, а запорука успіху наших змагань в державній слухняності..." Або: „ Між царською Росією і сучасною для нас немає різниці, бо обидві вони являють собою тільки різні форми московської деспотії та імперіялізму". А вкінці: „Ще не затих гуркіт ,рідних гармат' недавньої боротьби за нашу державність, ще не засохла свята кров, пролита мучениками і лицарями її, ще не розвіявся той дух боротьби, що піднімав вірних синів нації на велике діло..."

Ось під цими тезами, які були співзвучними не лише з думками творців української закордонної політики але й були одностайні майже з політичними ідеями головних тогочасних політиків відроджених держав: Польщі, Чехо-Словаччини, Литви, Мадярщини, Фінляндії, тобто з тезами демократичних західньоевропейських принципів державного правління. Вони підіймали особу Симона Петлюри на особливе, передове місце.

У колах зовнішнього дипломатичного світу Симон Петлюра був відомий шляхом інформації дипломатичних українських чинників з посольств і місій УНР. Але була більш детально відома ця особа в сумежних Україні державах, в яких С. Петлюра особисто був: в Польщі та Мадярщині, де з повним респектом ставилися до нього, як до провідника України та патріота державника.

Були два випадки, в яких найвищі церковні чинники світової міри віддавали С.Петлюрі належне: Апостольська Столиця Католицької Церкви через державного секретаря кардинала Петра Ґаспарі передала Симоні Петлюрі франкомовного листа, що подається тут в українському перекладі:

„Ексцеленціє!

Святий Престіл отримав Грамоту якою Ваша Ексцеленція інформує, що Директорія Української Народної Республіки призначила графа Михайла Тишкевича на Голову Надзвичайної Української Дипломатичної Місії при Святому Престолі. Дякуючи Вашій Ексцеленції за цього ласкавого листа, я зі свого боку можу запевнити, що Святий Престіл, визначаючи як належить благородство характеру української Нації, піднесе свої молитви для її щастя в твердому переконанні, що право самовизначення вже визнане для інших націй, які належали до колишньої російської імперії, буде визнано також і для України. Мені дуже приємно запевнити Вашу Ексцеленцію, що граф М. Тишкевич, якому доручено цю трудну місію, працює з тактом, який йому всі признають. Користуюсь з радістю цією нагодою, щоб передати Вашій Ескцеленції вирази моєї найбільшої пошани..." — П. Ґаспарі, Кардинал.

Крім цього, уряд УНР отримав урядове письмо від Містоблюстителя патріяршого Престолу, підписаного заступником льокум тенесом Патріярха Вселенської Православної Церкви в Царгороді митрополитом Доротеєм в якому дано авторитетний респект тогочасній українській державі, її урядовим чинникам та народові. Текст цього письма ось такий:

„У відповідь на послання Вашої Ексцеленції з 15-го січня 1919 року маємо шану, згідно з синодальною постановою, повідомити Вас:

Як ми уже усно свого часу повідомляли Його Ексцеленцію, возлюбленого нами п. О. Лотоцького, обміркування та винесення остаточного рішення щодо висловленого у посланії Вашого бажання стає нині неможливим з причин канонічних з огляду на вакантність патріяршої катедри.

Подаючи цю відповідь, з великою любов'ю користуємося випадком висловити гарячу прихильність Матері Церкви до благочесного українського народу, а також тверду надію, що він і поставлене ним високе правительство стоятимуть і далі міцно в батьківській вірі, ждучи із цілковитою певністю здійснення свого бажання згідно з священними канонами та правилами.

Передаючи при цій нагоді Вашій Ексцеленції та усім достойним членам Уряду, як і всьому українському народові молитовне благословенство Матері Великої Церкви Христової та випрошуючи благодать Господа нашого для успіхів Ваших трудів, остаюся

Вашої Високодостойної Ексцеленції пильний до Господа молитовенник та відданий

Містоблюститель Вселенського Престолу

Доротеос

1920 року, березня 9".

Немає найменшого сумніву, що обидві столиці всесвітніх церковних інституцій добре орієнтувалися в політичній ситуації в Україні та відносно персонального складу державного апарату. Ось тому не зменшили авторитету С. Петлюри провокативні виступи в пресі ворожих проросійсько-марсистсько спрямованих тих жидівських кіл , що ставали в обороні деякої кількости жидів, які стали жертвами по малих містах і містечках України. Підпільно ці типи як совєтська аґентурна клітина підіймали виступи проти існування національної державности українського народу в користь Совєтської Росії. Ясно ці проросійські чинники були рівночасно ворожими супроти найбільш поважної жидівської державницької сіоністичної орґанізації, з середовища якої були визначені особистості на державні позиції в українській дипломатичній службі по міністерствах УНР та очолювали окреме міністерство для жидівських справ в Українській Республіці — в єдиній державі в світі й досі, де жидівська меншина мала вседержавне визнання, включно з означеннями грошевого номіналу на державних банкнотах України. Якщо т.зв. погроми в декількох місцевостях подільської области України мали б „антижидівський характер, то напевно високі державники УНР жидівської національности були б в різкій формі запротестували, подаючись до димісії в міністерствах та в посольствах у Західній Европі. Такого роду протест був би чи не найбільш дошкульним у підриві авторитетности української держави. Якщо такий виступ з жидівського боку не заіснував, то просто тому, що навіть в такому антидержавному виступі жидівсько-російських аґентурних чинників Симон Петлюра негайно зарядив слідство з судовим покаранням виновників і допильнуванням українською адміністрацією порядку та персональної безпеки всім громадянам української держави, в якій допускались злочинів й росіяни великодержавної орієнтації та антисовєтського наставлення своїми провокативними виступами проти совєтофільських жидівських елементів. Не можна забути факту, що в час т.зв. „погромів" Україна була в розпачливій війні з червоною та білою Росією і бльокуючою, зі сторони Румунії, Антантою. І в цей власне момент найбільшої напруги нації за врятування державности взагалі громадяни воюючої України — жидівської національности — підпільно старались обезсилювати Українську Республіку. Тому стоїть питання, яка держава в воєнному стані могла б толерувати таку внутрішньодержавнну диверсію? Український уряд усе ж таки змагав полагодити цей неймовірний антидержавний виступ конституційним шляхом, законом і виміром судової справедливости.

Ось тому ці жидівські виступи проти особи С. Петлюри, як шефа Української Республіки, не могли мати поважнішого впливу на закордонний дипломатичний світ, який без будь-якої затримки безперервно підтримував дипломатичні, фінансові, консулярні та іншого роду економічні стосунки з дипломатичними представництвами української держави в 1919-1924 роках. Ясно, статус України як держави був сіллю в оці в першу чергу Росії, яка відкрила була фронт на два боки: з півночі совєтських збройних сил; від сходу й від Чорного моря російських т.зв. „білих" денікінських та вранґелівських армій, які в питанні української державности були об'єднані з точки імперіяльної політики Росії взагалі. Росія тому 65 років і сьогодні не змінила підстав своєї політики у відношенні до українського державного питання. Росія була свідома, що в Східній Европі народжувався поділ: північній холодно-континентальний в орбіті евразійського володіння та південний степовий і теплопростірний, чорноморський український із столицею в древньому антсько-руському Києві.

Для Росії уже втрата „Великої України" математично рівнялася втраті першенства в рішеннях політичних проблем в центрально-східній частині Европи та в економічному становищі, бо господарський потенціял України рівнявся приблизно половині російської економічної імперіяльної сили.

Для Великої Росії геополітично 50-мільйонова Україна була в 1918-20 роках джерелом її всеімперського становища у світі та в усьому східньому Середземноморському обширі. Тому російські великодержавні політики не хотіли чути про будь-яку Україну- живе заперечення примату Росії у Східній Европі, на Близькому Сході, в обширі Кавказу та усього Балканського півострова.

І, врешті, існування великодержавної української нації означало віддати загарбану в Руси-України всю її добу русько-імперської державної та культурницької спадщини до середньовічних часів і пізніших аж до приходу монгольської орди в XIII сторіччі.

Ясно, що стан ривалізації України з Росією буде існувати доти, доки ввесь позаросійський східньоевропейський та західній світ зрозуміє, що 1) без української присутности у світовій політиці та економії немислимий мир, балянс сил, як в Европі, так і у світі; 2) лише завдяки існуванню Великої України можливе фізичне збереження усіх слов'янських православних народів, а навіть усіх чорноморських народів та всієї Центральної Европи, яка (за великопростірним розумінням творців великоросійської імперії) творить математичний дріб одиничного числа, якому ім'я — Росія.

У висліді, фізичне існування народів Центральної Европи та Чорноморського обширу лежить в їх боротьбі за сильний український буфер, опертий на стратеґічну потужність дунайсько-чорноморських країн, економічну і простірну силу України, які разом творили б один великопростірний та геополітичний комплекс, який сумежив би із подібними скандинавсько-балтійськими на півночі і тюркськo-туранським на сході й межморським, тобто між Балтикою та Адріятиком.

Ось де суть української державности на европейському континенті, як єдино дійсної, справді тривкої запоруки миру, майбутнього проґресу народів Сходу та як партнера політики европейської рівноваги сил світовому маштабі.

Колишня державність й наша сучасність

В аспекті важливих тез, дипломатичний світ України рішився не заперестати боротися за міжнародний статус України, як суверенної держави, яку Росія, у союзі з Антантою (головно з Францією, Англією та навіть із З'єднаними Стейтами Америки своєю превентивною війною проти Української Республіки на протязі більше двох років) приневолила до евакуації українських збройних сил із території України.

Залишився лише політично-дипломатичний світ Республіки, який безперервно заступає державні інтереси української нації у вільному світі в характері леґітимного екзильного уряду і є єдиним спадкоємцем державного уряду України 1920 року та історично й юридично управненим репрезентувати суверенітет, насильно знищений ворожою силою, у фізично мілітарній формі, в листопаді 1920 року.

Провідними ідеями екзильних державників є ці, що їх висказав був 60-65 років тому останній Голова Державного Правління, та кличі провідних лідерів українського політичного світу в час Другої світової війни, а зараз світлі думки духового провідника нації, його Блаженства Патріярха Української Католицької Церкви, віщими Божими словами: „Змагання за державність походить із природного права людини, що створена, щоб жити у спільноті". „Держава, її питоменна вага не походить з якоїсь принагідної підстави, але з природного права. Церква вчить, що держава і влада походять від Бога, Творця природного порядку... Ціллю і післанництвом держави є добро поодинокої особи, оборона природного права, моральних засад і зберігання десятьох Божих заповідей. Ось тому наш нарід проголошує своє природне право на самосійність і державність... в якій були б заспокоєні суспільні потреби й осягнутий найвищий ступінь ладу, безпеки й добробуту."

У 1920 році Петро Карманський, наш дипломат та поет в Римі до Святішого Престолу Вселенської Католицької Церкви, цю ідею оформив так:

„...з твого гордого коліна
зросте плем'я нових самсонів
... І як господар чесний, гідний
Даси все щедрою рукою
Европі для спокою".

До цього „кредо", яке є фундаментом для розуміння терміну „українська державність", не можна поминути вірую про майбутність державности України від сучасних українських борців за право української нації бути гідною одиницею у вільному світі. За словами Валентина Мороза: „...Мій народ - окраса землі!,...який вірить в свою найвищість, в свою місію, щоб бути переможцем-будівничим, золотою брилою, яка не розмінюється на дрібні моменти розрахунків. Світ, в якому не було б України, може не існувати".

Про велич української нації, як думаючої по-державницькому, Валентин Мороз сказав: „Прокиньтесь і протріть очі. Нація - найсвятіше, це — скеля, яку Атлант мусить вічно тримати на плечах. Це і є Мета: нести на своїх плечах щось велике, єдине, неповторне, святе. Це може бути тільки нація — священний посуд, у який віками складали найдорожче. Нація може жити тільки, коли є люди готові за неї вмерти".

„...Бог для того й створив землю круглою, щоб кожний міг вважати свою країну центром плянети, щоб кожний стояв на найвищій вершині, відчув себе велетнем, боговірним".

Це „вірую" Валентина Мороза спирається на глибинному розумінні суттєвости української нації.

На основі оцих фундаментальних тез, канонів українського сучасного державного думання провідників нації в ширшому розумінні та в колі державників, леґітимних репрезентантів українського суверенітету з часів державности України 1918-1920 років, українські оборонці маєстату суверенної України в теперішньому вільному світі є заразом носіями ідей великих українських історичних велетнів: барда закованого народу Тараса Шевченка, а при цьому й вдумливих провідників історичної русько-української нації, починаючи із сивої давнини: Великого князя Володимира, Ярослава Мудрого, та з козацької доби, Івана Мазепи й Миколи Міхновського з часу державности України 1918-1920 років. Ось тому символ цього суверенітету — тризуб — печать св. Володимира і сучасний герб України, ховає в собі невмируість нації, а завданням України є завдання особливого християнського післанництва у відродженій вільній Східній Европі, де б тризубна Україна стала захисником миру, правопорядку та волі менших її сусідів перед будь-якою загрозою поневолення, розуміючи й те, що ми в такому стані, що змушує до перманентної борні за державність нації, а втрати, навіть фізичні, не можна брати до уваги, раз перед нами досягнення фінальної олімпійської мети, що їй на ім'я суверенність, яку нам насильно Росія відібрала саме шістдесят два роки тому.

Російська нація для нас грізна, записана в умах українців більшою за будь яку іншу в світі злочинність, але, думаючи політично, треба сподіватися дня, в якому обидві великі нації зможуть усе ж таки зійтись, як це було в 1918/19 роках, коли з повним респектом працювало дипломатичне представництво Совєтської Росії в столиці Української Держави, а свою дипломатичну резиденцію в Москві мало дипломатичне представництво Української Республіки (січень - лютень 1919 р.) з юридичним взаємовизнанням та намаганням нормалізацією обосторонніх міждержавних взаємин замкнути сторінки вікової ворожнечі.

Усе ж таки, в пошані до російської нації та із зрозумінням для її гідного місця в колі потужних держав світу, українська нація все готова до повернення світлих днів 1981 року, які були б у наших завтрішних взаєминах основою для обостороннього повного замирення і повної нормалізації добросусідських взаємин та ґарантом збереження життя мільйонів своїх громадян перед ядерно-атомовим умертвленням.

Бож лише від співпраці Росії з Україною залежить стабільність взаємин між двома державами всього східньо европейського континенту, в якому зараз саме через відсутність України як нормалізуючого державного чинника маємо конфліктність у соціяльно-політичному розумінні проживань народних, через що перманентно припиняється природний біг соціяльного та національного їх проґресування до осягнення кращого завтра та світлої майбутности поколінь. Існуюча тепер взаємонетерпимість між народами центрально-східньо-европейського простору довела до всесвітнього соціяльно-економічного розладу та загрози вибуху нової світової війни, проти якої є український нарід, перш за все, маючи в пам'яті свої п'ять з половиною мільйонів жертв на европейських фронтах в 1940-45 роках.

Оця девіза сучасної української державницької думки повинна стати й частиною фундаментальних тез світових та европейських архітектів миру та поступу в колі суверенних націй нової Европи, овіяних духовістю дружньої співпраці та респекту до гідности кожного народу бути собою по своїй вподобі та за Божими законами.

Members of the General Staff

Lt.Gen. Mykola Hrekiv
Minister of War
(Jan. — Feb. 1919)

Lt.Gen. Vsevolod Petriv
Inspector of the Army and
Minister of War (Aug. 1919)

Col.Gen. Mykola Yunakiv
Chief of the Joint Staff of the
United Armed Forces

Supreme Commander of the
Armed Forces (1919-20)

Lt.Gen. Volodymyr Sinkler
Chief of the General Staff
of the Army

Lt.Gen. Volodymyr Salsky
Commander of the Army and
Minister of War
(Sep. 1919 — Dec. 1921)

Lt.Gen. Victor Kurmanovych
Secretary General of War of
the Galician State (1919),
Commander-in-Chief of the
Joint Armies of Ukraine
(1919-20)

Col.Gen. Mykhailo
Omelianovych-Pavlenko
Commander-in-Chief of the
Galician Army (1918) and
Commander of the Ukrainian
Republican Army (1919)

Lt.Gen. Yosyf Mykytka
Commander-in-Chief of the
Ukrainian Galician Army
(1919)

Lt. Gen. Myron Tarnavsky
Commander-in-Chief of the
Ukrainian Galician Army
(1919)

Col. Gen. Serhiy Delvig
The most prominent military
personality of Ukraine in the
field of international relations
(1919-24)

Lt.Gen. Volodymyr
Savchenko-Bilsky
Chief of the Naval
Administration

Sviatoslav Shramchenko
Rear Admiral of Navy and
Deputy Minister of the Navy
(1919-20)

Lt.Gen. Victor Pavlenko
Commander-in-Chief of the
Air Force (1919-20)

Col. Pavlo Krytsky
Chief of Aeronautics
(1919-20)

Konstantyn Klepachivsky
President, National Bank
of Ukraine (1919-21)

Роковини світлих...

(Продовження зі стор. 2)

з кожним днем кріпшає серед усіх скупчень нашої діяспори!

Звеличуючи чергові роковини світлих Січневих Подій — всі ми кріпимо в своїх серцях незламну надію, що вже недалекий той час, коли на цій же історичній площі Святої Софії в Золотоверхому Києві у стіп пам'ятника Богдана Хмельницького збереться чергова та всеукраїнська маніфестація при участі делеґацій не тільки всіх частин України, а також делеґацій нашої діяспори, щоб спільно проголосити черговий і остаточний Маніфест, сповіщаючи вільному світові, що:

„Встала вже Україна
свобідна та вільна, —
Від Кубані аж по Сян —
одна нероздільна!"

Українські скупчення по різних державах та континентах кріпімо серед наших громадян незламну віру в остаточну нашу перемогу, коли за словами великого подвижника мартирології нашого народу Богдана Лепкого, оживе наша національна правда, що як;

„Велика пісня давніх днів,
Мов дзвони з-під могил,
Мов брязк окрилених
мечів.
Мов предків зойк,
мов крик дідів —
„Добудьте решти сил!"
Добудьте сил, бо
Господь вість,
Чи ще далекий день,
Що злий за злочин
відповість,
Що згине кривда,
Щезне злість,
Настане правди день!"

У Нюарку...

(Продовження зі стор. 1)

Дж. віддеклямував вірш Лесі Храпливої „Різдво".

Тоді прийшла точка 24-го новацького Гнізда, а саме, роїв „Їжачки" і „Зайчики", які, підготовані своїми сестричками Христею Бонакорсою та Танею Таланчук, дуже гарно виконали сценку „Чар різдвяної ночі".

Опісля відбулася, як це її назвало юнацтво, „точка Станичної Старшини". Це був монтаж різдвяних, йорданських і новорічних прозірок, з відповідними колядками і щедрівками, що його виготовили члени Станичної Старшини пл. сен. Остап Тершаковець, Л.Ч., і пл.сен. Іриней Юрчук, Л.Ч.

Відтак юнаки Адріян Пенцак і Роман Граб, переодягнені за „модерних ангелів", роздавали дотепні дарунки членам Станичної Старшини і пластовим виховникам.

Станичний Ю.Дац пригадав присутнім про День Солідарности з українськими політичними в'язнями в СССР, що його, йдучи за закликом відомого в'язня-патріота Вячеслава Чорновола, українці відзначують кожного 12-го січня. Станичний Дац закликав пластову молодь і цього року гідно відзначити цей День Солідарности.

Тоді присутні на „Свічечці" одержали різдвяне видання „Вістей Пластової Станиці Нюарку", виготовлене пл. сен. І. Юрчуком і пл.сен. Оленкою Юрчук, Гребля, у співпраці із пл. сен. Романом Загайкевичем, Л.Ч.

Відтак пластова молодь, батьки і гості спожили традиційні різдвяні страви — борщ і кутю, виготовлені зв'язковою 20-го Куреня пл.сен. Дарією Менцінською, „Верховинки", та кошовою О. Ретькою-Стасюк як рівнож пампушки, що їх приготовив кружок Пластприяту, головою якого є Мирося Граб.

Пластова молодь тоді перейшла до Пластової Домівки, звідкіля групами пішла колядувати по довколишніх містах і містечках на потреби Пластової Станиці в Нюарку. Листи і пляни цьогорічної коляди знову виготовив довголітній референт цієї ділянки Богдан Стусик, а саме практичне переведення цьогорічного колядування було в руках пл.сен. Ростислава Міляничa, Л.Ч.

Відбулись загальні збори Братства св. Миколая — 5-го Відділу УНС

ПРИДІЛЕНО 500 ДОЛ. ДОПОМОГИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Асторія, Н.Й. (В. Л-ць).— В неділю, 2-го січня ц.р., тут у приміщеннях церкви Чесного Хреста відбулись Річні загальні збори Братства св. Миколая—5-го Відділу УН Союзу, у яких взяло участь 41 членів і всі члени Управи.

Зборами, що їх відкрив голова Відділу ред. Володимир Левенець, вітаючи членів з Новим роком, проводила президія в складі: Осип Галатин, голова, і Наталія Хоманчук, секретарка. Вставанням з місць і однохвилинною мовчанкою вшановано померших у минулому році членів Братства і Відділу: бл. п. І.Кубарика, М. Заровенного, до речі, члена-основника Відділу і Братства, М. Пешняк, Г. Мотрука і активного члена-основника І. Марка. Добре опрацьований протокол з минулорічних загальних зборів прочитала Степанія Рудик.

Про працю Б-ва і Відділу звітували: голова В.Левенець, секретар М.Хоманчук касир Маріянна Климишин і голова Контрольної комісії Маріян Курочка. Кілька слів за неприсутнього заступника голови А. Малана сказала його дружина Анна Звіти вказували, що Відділ, не зважаючи на інфляцію і рецесію, зростає організаційно, хоч з огляду на смертні випадки серед старшого членства, суперечки в громаді й інші причини, дуже тяжко є вдержувати балянс у членстві. Сам секретар Микола Хоманчук здобув в минулому році 12 членів, інші особи—три члени. До Головної Канцелярії було переслано 21,261.70 долярів членських вкладок, а члени Управи були активними не тільки в УНС, але також в інших суспільно-громадських організаціях і установах. У звітах наголошено потребу дальшої посиленої організаційної праці, бо, як заявив голова В.Левенець, парафразуючи головного предсідника д-ра Івана Флиса, членство є „кров'ю життя для організації" і без членства жадна організація не може жити.

З огляду на те, що цього разу не було на зборах представника Головного Уряду УНС, голова, складаючи членству привіт від видавництва „Свободи" і УНСоюзу і користуючись опублікованими у „Свободі" з 30-го грудня м.р. інформаціями, довше зупинився над організаційними справами, справою майна УНСоюзу, Корпорації Української Будівлі Союзівки, руху членства в 11-ох місяцях 1982 року, здобутків округ (Нюйоркська Округа ще стоїть на другому місці), подвійним забезпеченням, яке можна набути ще у перших трьох місяцях цього року та іншими, на його думку, важливими справами УНС, підкреслюючи важливість існування такої установи, як УН-Союз, який був первопочином усіх інших суспільно-громадських організацій.

Крім голови, збори вітали: Осип Галатин від місцевого Осередку СУМ-А, Ярослав Плескун від 54-го Відділу ООЧСУ в Ґлен Спей, Олена Гентіш від Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій і Наталія Хоманчук від Відділу ОЖ ОЧСУ, який щойно відзначив своє 15-річчя існування.

Після уділення уступаючим керівним органам вотуму довір'я, в основному переобрано цю саму управу з маленькими змінами, а саме: ред. В.Левенець—голова, Іван Чуба—заступник голови, М.Хоманчук—секретар, Наталія Хоманчук—заступниця секретаря, Маріянна Климишин—касир, Степанія Рудик—заступниця касира, Василь Бортник і С.Рудик—відвідувачі хворих. До Контрольної комісії увійшли: Маріян Курочка голова, Анна Лемп і Олена Гентіш, члени.

При кінці Зборів, Братство, продовжуючи добру традицію виасигнування певної суми грошей на добродійні цілі, вирішило призначити із своїх заощаджень 500 долярів для п'ятьох українських студентів, батьки яких є членами Братства на протязі років. Цими студентами є: Марія і Андрій Оприско, Михайло Галатин, Іван Гринишин, Євген Чуба

Перед закриттям Зборів переобраний голова В. Левенець виконав приємний обов'язок і в товаристві секретаря М.Хоманчука вручив М.Курочці почесну грамоту за віддану для УНСоюзу і громади працю. Зворушений до сліз М.Курочка дякував Головному Урядові і громаді за таке несподіване для нього вшанування.

Після формального закриття Зборів, розмови на союзові й громадські теми продовжувались при перекусці, якою гостила присутніх управа Братства.

Помер Йосиф Касюхнич

Св. п. Йосиф Касюхнич

Ст. Катаринс, Онт. — По тяжкій недузі тут помер у п'ятницю, 31-го грудня 1982 року, Йосиф Касюхнич.

Покійний народився в містечку Стара Сіль, повіт Старий Самбір, 7-го січня 1901 року. 17-літнім юнаком зголосився до Української Галицької Армії, в якій служив до 1919 року. Після війни, як багато інших учасників Українських Визвольних Змагань, щоби уникнути переслідувань польської поліції, покинув рідні землі і виїхав до Канади в 1927 році. В Канаді вже 1929 року став активним членом Української Стрілецької Громади. Був членом Управи, а навіть головою філії УНО і Відділу КУК. В 1943 році вписався в члени УНСоюзу у Вінніпегу до Відділу 445-го і там виконував обов'язки фінансового секретаря до 1947 року. Відтак він переїхав до Ванкуверу і там включився в українське організоване життя і з покійним вже Литвиненком та іншими свідомими українцями зорганізував 498-ий Відділ УНСоюзу „Дністер" та був фінансовим секретарем того Відділу аж до виїзду до Ст. Катаринс в році 1972. Тут знову включився в працю в українських організаціях УНО і УСГ та був членом Управи філії УНО та Відділу УСГ. Він брав активну участь в організуванні клюбу старших громадян „Нові обрії" і був деякий час головою цього клюбу.

Покійний залишив у смутку дружину Христину в Ст. Катаринс, а в Україні сина Мирона, п'ять внуків, 7 правнуків і численну дальшу родину.

Похорони відбулися згідно з бажанням Покійного, в Юніон, Н.Дж., а тіло спочиває на цвинтарі Голливуд Похоронні Служби відправляв о. Методій Кучко.

83-ій Відділ Союзу Українок Америки
запрошує всіх дітей з Батьками на

ЯЛИНКУ

яка відбудеться
в неділю, 30-го січня 1983 року
в залі школи св. Юра в Ню Йорку
від год. 2-ої по пол. Буфет — від 1:30 по пол.

В програмі: **сценка „СОН МАРУСІ" пера Олі Ґаєцької,** гри та забави при музиці. У сценці братимуть участь **діти школи св. Юра.**

71-ий Відділ Союзу Українок в Джерзі Ситі, Н. Дж.
при співучасті **Рідної Школи, СУМА і Пласту**
запрошує на відзначення

ДЕРЖАВНОСТИ і СОБОРНОСТИ УКРАЇНИ

в неділю, 30-го січня 1983 року в годині 3-ій по пол.
в Українському Народному Домі при 92 Fleet Street, **Джерзі Ситі, Н. Дж.**

У ПРОГРАМІ:

ЕВГЕНІЯ РУБЧАК .... Святочна промова
ХОР 71-го ВІДДІЛУ СУА .... Дир. інж. ДМИТРО ОЛІЙНИК
ЛІНА БЕЛЮЦЬ .... Солістка
ЛЕОНІД ВЕРБИЦЬКИЙ .... Акомпаньятор
МОЛОДЬ РІДНОЇ ШКОЛИ, СУМА і ПЛАСТУ

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
та
УКРАЇНСЬКЕ ІСТОРИЧНЕ ТОВАРИСТВО
мають честь запросити Вас на

ДОПОВІДЬ
ОЛЕКСАНДРА ДОМБРОВСЬКОГО

Дійсного Члена Академії
на тему:

ПРОБЛЕМА АНТІВ У СВІТЛІ НОВОЇ СХЕМИ РАННЬОЇ ІСТОРІЇ РУСИ-УКРАЇНИ

Неділя, 30-го січня 1983 року, 2-га година дня
Будинок Академії, 206 Захід 100-та вул., Мангеттен, Н. Й.

(Наступна програма Академії: доповідь Проф. Р. ШПОРЛЮКА, неділя, 6-го лютого, 4-та год. дня)

Помолімось за наших друзів.

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

за спокій і вічну радість душ померлих Членів Фонду Катедр Українознавства

Впреп. о. декан Петро Огірко відслужить Заупокійну Святу Літургію, в п'ятницю, 28-го січня 1983 року, о год. 9-ій рано, в УКЦеркві Царя Христа, в Бостоні, Масс., за Блаженної Пам'яті:

МАРІЮ БІЛАНЮК
ІВАНА І СТАНИСЛАВУ ГРЕБЕНЯК
РОМАНА ГРЕБЕНЯКА
Інж. КУЗЬМУ КУЗЯ
АЛЬФРЕДА КОЗАКА
ІРЕНУ ЛЮБЧАК
ОСИПА НОВИЦЬКОГО
АННУ ОЛІЙНИК
Інж. БОГДАНА РАКА
мґр. ІРЕНУ РУБИЧ

Впреп. о. протопресв. Іван Ткачук відслужить Заупокійну Святу Літургію, в суботу, 29-го січня 1983 року, о год. 10-ій рано, в УПЦеркві Всіх Святих, в Ню Йорку, за Блаженної Пам'яті:

МАРІЮ МУЗИКУ-БАТЮК
МИХАЙЛА БІЛІНСЬКОГО
ОЛЕКСАНДРУ БІЛІНСЬКУ
Інж. ВАСИЛЯ ДМИТРЕНКА
ТАТЯНУ з КНЯГНИЦЬКИХ ДУШЕНКО
МИКОЛУ ІВАНИЦЬКОГО
ІРИНУ КУЛЬЧИЦЬКУ
ВАСИЛЯ КУЛЬЧИЦЬКОГО
ВАРВАРУ ПЛАХТІЙ
МИХАЙЛА ПЛАХТІЯ
ІРИНУ з РОБАЧЕВСЬКИХ ФЕЦОВИЧ
ВІКТОРІЮ КУЛИК-БЕКЛУНД

Всіх Вп. Членів ФКУ просимо про молитви за померших наших друзів. Помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатись з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять Померлим Членам ФКУ!

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, після важкої недуги відійшла у Вічність дня 11-го грудня 1982 року наша Дорога ДРУЖИНА І МАМА

бл. п.

КАТЕРИНА із СЛОБОДЯКІВ ФЕСЬО

Цією дорогою складаємо щиру подяку Рідні, Приятелям і Знайомим, що в час нашого родинного горя висловами співчуття усно, письмово, телефонічно, участю в похоронах, пожертвами на національні і добродійні цілі, Служби Божі в пам'ять Покійної виявили нам велику поміч і тим облегшили наше горе. Усе це було неначе небуденним ліком на наш невимовний біль.

В першу чергу дякуємо за уділення Найсвятіших Тайн Покійній о. Михайлові Перетятковi, ЧНІ, і о. Методієві Кушкові, ЧНІ і за відвідини Покійної під час хвороби. Усім хто відвідав Покійну під час хвороби наше спасибі.

Щиро дякуємо о. Романові Мірчукові за провадження похороном, о. Ігуменові Максимові Маркові і о. монс. Антонові Борсі за участь в похоронних відправах.

Наше щире спасибі д-рові Станиславові Микульському і д-рові Маркові Олесницькому за їхню дбайливу лікарську опіку Покійної під час недуги.

Ввічливо дякуємо п. Василеві Когутові і його похоронному заведенню за професійне провадження похороном.

Щиро дякуємо громадянам міста Байону й околиці, що своєю участю вшанували Покійну в похоронах. Щира подяка Членам 16-го Відділу ООЧСУ і Українського Народного Дому за співчуття, квіти і участь в похоронах.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ ПОКІЙНОЇ
будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ БОЖЕСТВЕННІ ЛІТУРГІЇ

в НЮ БРАНЗВИК, Н. Дж., 20-го січня 1983 р.
і в БАЙОН, Н. Дж., 22-го січня 1983 р.

Ввічливо просимо Приятелів Покійної про молитви та участь в Божественних Літургіях за спокій Її праведної душі.

ВАСИЛЬ ФЕСЬО — чоловік
МАРІЙКА — дочка
ВАСИЛЬ — син

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашої Дорогої і Незабутньої
МАМИ, БАБУСІ та ПРАБАБУСІ

бл. п.

ОЛЬГИ КОЗАЧИНСЬКОЇ

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 23-го січня 1983 р., о год. 11-ій ранку
в церкві св. Троїці в Бріджпорті, Конн.

Після Служби Божої та Панахиди в церковний залі відбудеться ПОМИНАЛЬНИЙ ОБІД на який Родина запрошує всіх Парафіян та Приятелів і Знайомих.

Про молитви за спокій душі Покійної просять:
син — ВОЛОДИМИР
дочка — НІНА
внуки — ОЛЕГ та АЛА

З Волі Всевишнього, 12-го грудня 1982 року в Кракові відійшов у Вічність мій Дорогий БРАТ

бл. п.

Мґр. МЕТОДІЙ СТОЛЯРЧУК

народжений в Західній Україні.
Нехай чужа земля буде Йому пером.

Брат — РОМАН
Ближча і дальша Родина в Польщі й Україні

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Найдорожчого
ЧОЛОВІКА й БАТЬКА

бл. п. д-ра

МИХАЙЛА МИРОСЛАВА ТИМКОВА

будуть відправлені за спокій Його душі

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

у вівторок, дня 1-го лютого 1983 року
в церкві св. Йосафата в Пармі, Огайо, о год. 7-ій рано;
в церкві св. Андрія в Пармі, Огайо, о год. 8-ій рано;
в Люрді у Франції.

Просимо в цей день згадати Покійного в своїх молитвах.

Дружина — ВАРКА з ДІТЬМИ

Замість квітів на свіжу могилу

св. п. інж. Анатоля Яросевича

зложили в часі похоронних відправ на виховні потреби ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ в Ню Йорку:

Марія і Володимир Барагура	$10.00
Дарія і Ярослав Бойдуник	10.00
Марта і Роман Данилюк	10.00
Богданна і Володимир Гнатковський	25.00
Іванна Левицька	20.00
Леся і Константин Мельник	30.00
Ірена і Іван Мокрівський	15.00
Таня і Аполінарій Осадца	20.00
Любомира і Михайло Пежанський	10.00
Галина Скорецька	10.00
Рома і д-р Іларіон Чолган	25.00
Люба і Мирон Чолган	25.00

Пластова СТАНИЧНА СТАРШИНА в Ню Йорку щиро дякує Жертводавцям.

ПОДЯКА

З волі Всевишнього по довгій і тяжкій недузі — на порозі 91-го року життя — 15-го грудня 1982 р. відійшов від нас у Вічність наш Найдорожчий ТАТО І ДІДУСЬ

бл.п. о. Архипресвітер

ВАСИЛЬ ЛАР

В нашому смутку ми зазнали багато виявів співчуття, розради й допомоги від нашої Родини, Приятелів і Знайомих яким бажаємо цією дорогою висловити нашу щиру подяку.

В першу чергу щиро дякуємо Їх Ексцеленції Кир Василеві Лостенові, який особисто в асисті багатьох священиків відправив Службу Божу в часі похорону, виголосив прощання по українськи і відпровадив Нашого Тата аж на цвинтар.

Щиро дякуємо о. Монсеньйорові Іванові Сквілерові за гарну проповідь в англійській мові в часі похоронної Служби Божої. Щира подяка о. Монсеньйорові Петрові Скрінковському, о. Романові Ґолемб[illegible] Степанові Джулі, які перед похоронами довершили обряд вбирання у священичі ризи і відправили панахиду.

Щиро дякуємо за участь у Парастасі, Службі Божій і похоронних відправах о. Митратові Еміліянові Манастирському, оо. Монсеньйорам Петрові Скрінковському, Степанові Хрепті, Леонові Моско, Іванові Сквілерові, Петрові Федорчукові, Йосифові Шаловці, Вікторові Поспішілові, оо. Крилошанинам Ярославові Шустові і Любомирові Мудрому, о. Деканові Аленові Борсукові, Високопреподобним і Всечеснішим Отцям — Еміліянові Шараневичеві, Юрієві Бінковському, Левові Любинському, Богданові Кінь, Юрієві Лукачекові, Романові Ґолембі, Василеві Джулі, Іванові Терлецькому, Тарасові Ґалонджка і дияконові Богдані Карасеві.

Щира подяка о. Степанові Джулі, який відправив Службу Божу по полудні — день перед похоронами і виголосив гарну проповідь. Щиро дякуємо Сестрам Служебницям і дорогим дітям цілоденної парохіяльної школи св. Петра і Павла в Ансонії, які дуже гарно співали на цій Службі Божій.

Щиро дякуємо о. Крилошанинові Ярославові Шустові за проповідь в час Парастасу.

Щира подяка хорові при церкві св. Петра і Павла - Ансонія і диригентові Іванові Шуплатові за гарне відспівання Служби Божої і похорону. Дякуємо Всім Організаціям при церкві св. Петра і Павла в Ансонії, які причинилися до так великого похорону.

Щиро дякуємо парохіянам, які несли тіло нашого дорого Тата.

Від щирого серця дякуємо всім Парохіянам Ансонії, які з такою любов'ю і пошаною відносились до свого Душпастиря, своїми молитвами, пожертвами на Служби Божі і пожертвами на стипендійний фонд для студентів семінарії в Стемфорді — показали, що Ви справді оцінили Покійного свого пароха за його віддану працю для парафії. Нехай всім Вам Дорогі Парохіяни Господь стократно винагородить.

На кінець ще раз наша особлива і сердечна подяка Високопреподобному о. Монсеньйорові Скрінковському, який з такою пошаною і любов'ю все відносився до нашого Тата, коли наш Тато був ще у парохії як емерит, а опісля в тяжких для нього хвилинах, коли наш Тато став немічним. Це було відношення немов люблячого сина до свого батька.

Рівнож щира подяка о. Монс. П.Скрінковському за таке гарне угощення священиків і родини по Парастасі.

Щиро дякуємо всім, що взяли участь у похороні, тим, що дали на Служби Божі, що зложили, або прислали свої співчуття.

Окрема подяка похоронному заведенні Едварда Адзіми в Дербі за справне переведення похорону.

Хай Всевишній Господь Всіх Вас винагородить стократно Своїми ласками і добром.

дочки — Наталія Вайда
і Ольга Сусла з родинами
сини: Йосиф і Володимир з родинами.

Ділимося з Українським Громадянством сумною вісткою, що 11-го січня 1983 р. відійшов у Вічність

бл. п.

СТЕПАН СТЕЦИК

учитель і довголітній та жертвенний працівник на полі виховання нашої молоді.

ПОХОРОН відбувся 14-го січня б. р. на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленій Родині Покійного висловлюємо щирі співчуття.

Координаційна Виховно-освітня Рада
Комісія Виховання Краєвої Ради УККА

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ХТО СТАРШИЙ?

Відгук на книжку „Шахи в Україні" Ю. Семенка.

Гра в шахи, витончений вияв людського інтелекту з вдосконаленням пам'яті, креативністю і мистецтвом передбаченням, є однією з ознак високорозвиненої культури кожної нації. Кожний нарід гордиться розвитком тієї шляхетної гри і талановитими мистцями чорно-білого двобою у своїх країнах, власної національної приналежности. Дуже поважна наукова, але рівночасно популярно і цікаво написана книжка „Шахи в Україні". Вона є вартісною лектурою не лише для шахістів, але для кожного ширше зацікавленого історією нашої національної культури українця, особливо для молоді. Треба дивуватися кількістю історичної і фахової літератури, що тут, на поселеннях, зумів вишукати і опрацювати автор, щоб на тлі шляхів історії шахової гри на просторах України з давніх часів, ще до християнізації Русиі й аж до наших часів, висвітлити і окреслити істотні межі між двома ментальностями Руси-України і Москви. Стик і взаємодія, пригноблення і розбишацький грабунок українського інтелекту агресивною Москвою також і на шаховому полі. Історичний реалітет первісного поборювання і придушування забобонними, примітивними москвинами розвитку і поширення шахової гри в Русі -Україні, персональний терор проти шахістів, як вияв нижчого культурного рівня Москви того часу, показує читачеві автор.

Книжка „Шахи в Україні" заповнює давно потрібну і занехану дільницю в історії України, ставить її на належне їй місце, невід'ємне від природної частини історії культури шахової гри в світі. Базуючись на беперечних історичних прикладах, автор відбирає від Москви її безправні претенсії на першість у шаховій культурі на захоплених нею просторах і повертає цю першість Україні. Бо щойно цар Петро І-ий, що привіз із своїх подорожей в західні держави усвідомлення поваги цілого околишнього світу до шахової гри, силоміць почав змушувати косних москвинів до шахової гри. З того часу, спочатку поступово, а потім все завзятіше, перейшла Москва до її підступної методи всі досягнення шахової культури України безсоромно привласнювати собі, перекреслюючи правдиві давні шляхи, що ними насправді прийшли шахи в Україну і замовчуючи вікову боротьбу України з Москвою за право тренування своїх розумовних здібностей в цій грі, подав автор на численних історичних прикладах аж до наших днів.

І тепер Москва висмоктує таланти українських шахістів для своєї слава, бо вони не мають змоги виступати на міжнародних змаганнях як репрезентантами своєї нації, лише під прапором СССР і для реклями Росії. І що тому, що шахова література майже виключно видається російською мовою, це є також одним із засобів сталої русифікації. Русофільські, образливі для іншенаціональних народів на просторах ще царської Росії потягнення відмітив автор на прикладах окремого пункту статуту Сантк-Петербурзького шахового товариства, що забороняв особам нехристиянського віроісповідання, тобто юдеям, бути членами того товариства.

Такі самі антисемітські тенденції росіян виявляє автор у сучасноті на прикладі зміни прізвища таланвитого Гаррі Вайнштейна на Гаррі Каспаров, щоб затушувати його жидівське походження. Москва воліє користати з його непересічного таланту, не відмовляє йому виступати під іменем його батька, скалічивши вірменське ім'я його матері „Каспаріян" на невиразне „Каспаров", щоб його успіхи в шаховій грі йшли на славу якоїсь реально неіснуючої, штучно створеної Москвою „совєтської людини". Свої русофільські потягнення, як доказує автор, на жаль, прищепила Москва також деяким особам у різних шахових організаціях Заходу, які досягнення шахістів поневолених Москвою народів в складі СССР гуртом і вперто зараховують до перемог „старшого брата" і запекло називають їх „росіянами".

Поруч із історичними матеріялами в книжці численні для шахістів, надзвичайно цікаві і повчальні фотознімки та діяграми багатьох шахових партій і етюдів українських світової слави шахістів з відповідними коментарями автора, що сам є кваліфікованим шахістом. Подані там також короткі життєписи видатних українських шахістів, окреслення їх шахового стилю, індивідуальности, тим продовжуючи історію шахової гри в Україні через дві світові війни, еміграцію і осідок деяких на вільному Заході аж донині.

Змістовну прихильну до українського питання і до шахової компетиції автора статтю написав гросмайстер шахової гри чех Людвік Пахман. Численні бібліографічні показники у кінці книжки скріплюють поважність і ґрунтовність цього твору, що на нього витратив Юрко Семенко, без ніякої технічної допомоги інших осіб багато зусиль, заанґажування і більше ніж три роки свого життя, зробивши цим цінний внесок в історію нашої культури.

Прихильні рецензії про „Шахи в Україні" були друковані у фаховій шаховій літературі країн вільного світу. І так, „Шах Актуель" присвятив цій книжці аж 62 рядки позитивного відгуку. „Швайцер Шахцайтунг" з червня 1982 року рецензував цю працю, як надзвичайно важливий твір у шаховому значенні. „Дойче Шахблетер" ч. 10 за 1981 рік, назвав цей твір „повчальною книжкою".

Добре було б і нашим молодим шахістам познайомитися і скористати з національного заанґажовання і шахової культури автора.

Збірник „Шахи в Україні" Ю. Семенка є добрим матеріялом для виховання молоді, що стоїть на чужині перед загрозою денаціоналізації, на блискучих зразках творчости українських майстрів шахового мистецтва та є обвинувачувальним актом супроти Москви та винищування нею також шахової України. Тому слід вітати ініціятиву УСО „Тризуб" про видання книжки „Шахи в Україні" англійською мовою.

Наталя Павлушкова

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

Київські футболісти відвідали Англію і Шотляндію

В кінці листопада 1982 року київські футболісти з клюбу „Динамо", віцечемпіони СССР, відвідали коротко Англію і Шотляндію, де відбули три товариські змагання. Першу зустріч вони відбули з відомим клюбом „Нюкастл Юнайтед", в якій зазнали поразки вислідом 1:2. Тепер цей англійський клюб, у складі якого виступають, між іншим, такі „зірки" як Кіґен і МекДермот, змагається в II- ій дивізії і займає 10-те місце в показнику табелі ігор.

До перерви вели київляни 1:0 (Хлус), але в другій половині господарі зуміли вирвати перемогу, стрілявши два ґолі. День пізніше київляни переїхали до столиці Шотляндії Единбурґу, де зустрілися з місцевим клюбом „Единбурґ", який виступає у II- ій лізі. Цим разом київляни здобули перемогу 2:0. Обидва переможні ґолі стрілив Євтушенко.

Мабуть, із прикрістю зустріли українські спортовці своїх шкотських друзів, адже вони, ці шкотські футболісти, хоч не мають власної самостійної держави, на міжнародній арені гордо репрезентують свою улюблену Шотляндію. В той час, як українські спортовці „суверенної республіки", члена-засновника ООН, не можуть окремо репрезентувати України.

Останню зустріч київляни відбули в місті Голл з місцевим клюбом „Тайґерс" (4-та дивізія), який перемогли вислідом 3:0. Голі для київлян стрілили: Євтушенко, Думанський і Хлус. Крім них, у складі київлян у цих відвідинах брали участь такі змагуни: Чанов, Дем'яненко, Олефіренко, Балтача, Сорокалет, Баль, Буряк, Блохін, Лозинський, Бойко, Махиня і Веремєєв.

Між численними глядачами на усіх згаданих змаганнях було багато українців, які підтримували київлян в їх виступах. Мотиви тієї підтримки, очевидно, не такі, як їх хотіли б бачити спортові політруки „старшого брата".

Чому львівські „Карпати" закінчили на 10-му місці ?

На це питання частинно дав відповідь у статті „На другорядних ролях" в „Спортивній Газеті" ч. 145 один із чолових — тренер України О.Щанов. У своїх підсумках сезону в I- ій лізі, в якій тепер виступають „розкулачені" Карпати ", Щаннов, між іншими, написав: „...перед сезоном здавалося, що вони (тобто „Карпати", замітка наша) здатні й на вагоміше досягнення. У всякому разі їхній новий тренер М.Самарін, звітуючи навесні на засіданні Федерації футболу України про підготовку підопічних, висловлювався оптимістично. Шкода, звичайно, що підчас турніру контузії переслідували львівських гравців: це певною мірою позначилося на кінцевому результаті. Однак, як на мене, львівські спортові організації не досить серйозно підійшли до комплетування клюбу. Зокрема вони з легким серцем дали дозвіл на перехід до 'Ністру' (Молдавія) Щербею, Дубровному, Масорі і Батичу. Коли на вже згадуваному засіданні Федерації М.Самаріна запитали, як це могло статися, він відповів що ці футболісти не потрібні 'Карпатам', та й 'Ністру' вони навряд чи допоможуть. Як він прорахувався! Батич забив у чемпіонаті 25 ґолів, ставши другим бомбардиром ліґи. Дубровний і Мосора провели чи не найкращий свій сезон, а Щербей виявився чи не головною постаттю в захисті майбутніх дебютантів вищої ліги. Як показали дальші події, вся четвірка згодилася б і 'Карпатам'. Якби вона залишилася вдома, можливо, львівський клюб, а не кишинівський, підвищився б у клясі. Як то кажуть, що маємо — не дбаємо..."

Стільки сказав Щанов. Очевидно, Щанов знає, так, як усі чотири українські футбольні таланти, чому вони опинилися в Молдавії. Та не тільки вони, а все населення Львова від наймолодших до найстарших добре знає, що „Карпати" були колючою скалкою в очах спортових політруків у Львові, і вони вирішили зліквідувати цей клюб. З тією метою і спровадили тренера росіянина Самаріна, який перевів „злуку", тобто „розкулачення", „Карпат" з клюбом окупаційної армії. Пихатий росіянин був небажаним "гостем" між вихованцями св. п. М. Турка та його співробітника К.Мікльоша і виїхавшого до ЗСА М.Рибака, тому відмовилися грати. Деякі завчасно закінчили свою активність, інші перейшли до вже згаданого молдавського клюбу та харківського "Металіста". Ще перед тим до Києва перевели найкращих змагунів Львова, Думанського і Баля. У висліді цього розгромлені „Карпати" під проводом Самаріна закінчили сезон на 10-му місці.

Таким чином, спортові політруки свою ціль осягнули, у Львові вони зліквідували один із найкращих — футбольний клюб України, але рівночасно зробили не малу помилку. Очолений російським зайдою клюб СКА „Карпати" масово бойкотують любителі цього спорту в Львові, змагання якого проходять при майже порожніх трибунах. У минулому гри „Карпат" проходили при участі 25,000 - 50,000 глядачів. Ліквідацією цієї популярної української дружини окупанти значно підсилили і так велику ненависть до себе, цим разом навіть у таборі своїх вислужників в спортовій ділянці.

Іншими словами, бажали ліквідувати рештки „націоналістичного огнища" в українському спорті СССР, а тим часом його ще більше розпалили... Сотні тисяч любителів футболу на Львівщині і взагалі в західній частині України ніколи не простять Самарінові і його співробітникам за ліквідацію їх улюбленої дружини, якою була дружина „Карпат" у місті Львові.

Хто найкращий футболіст світу ?

Згідно з опитуванням, англійського журналу „Ворлд Сакер" поміж спортовими оглядачами багатьох країн світу, таким змагуном є визначний італієць Паольо Россі, який під сучасну пору виступає у відомому клюбі „Ювентус". Ставши чемпіоном світу, Россі одержав теж нагороду „Золотий м'яч" (як найкращий у світовій першості) і „Золоту футболівку" як найкращий стрілець ґолів Другим після Россі був визначний капітан збірної Західньої Німеччини Карль-Гайнц Румменіґе, а третім — один із найкращих техніків світу бразилієць Роберто Фалькао. Найкращим тренером названий Ензо Беарзот, тренер збірної Італії, що здобула звання чемпіона світу.

(от)

На провесні...

(Продовження зі стор. 2-ої;

оголосити рішення в Четвертому Універсалі; прошу Високий Збір вислухати його".

Тоді гарячі оплески струснули цілою залею! Всі встали. Запанувала напружена тиша й увага. Проф. Грушевський читав урочисто, неначе Євангеліє у церкві:

Народе України!

Твоєю силою, волею, словом утворилась на українській землі свобідна Українська Народня Республіка. Здійснилась давня мрія Твоїх батьків, борців за волю і право робочого люду". — Читання універсалу раз-у-раз перeривали гучні оплески й окрики: Слава ! Слава! Хай живе самостійна Україна"!

І довго гомонять у вухах присутніх горді слова Універсалу:

„Від нині Українськ Народня Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою Українського Народу".

Як прогомоніли останні слова, стояли ще всі, немов та лава борців, що приймають благословення на бій, — з огнем в очах, з розжареними лицями, з гордо піднесеним чолом. Всі вільні, сильні, дужі, ні від кого незалежні господарі на власній землі, володарі у власній хаті.

Всіх охопила якась невимовна радість і гордість, полум'яна любов до України, тверда віра в себе, кипуча гарячою кров'ю сила.

Вся заля, тіні й духи забутих предків злилися в одну велику духову цілість, сім'ю вольну, нову.

Всі серця вдарили в один могутній воскресний дзвін. Нечайно: „Ще не вмерла" — громом струснуло залю...

У 65-річчя...

(Закінчення зі стор. 2)

том, а син еміґранта Бжезінскі був дорадником президента Картера, а жид Кісінджер, що прибув юнаком до Америки став державним секретарем. Ми, на жаль, не маємо ще досі навіть нагороди Нобеля, чи першенства в олімпійських іграх, очевидно, що наше бездержавне становище не сприяє успіхам наших визначних людей, але великий талант і бажання стати поруч з велетнями людського духа і поступу, може привести до міжнародного признання і слави. Тому нам треба бажати великого і стреміти до цього.

Хтось може сказати, що ми і так амбітні, бо багато з нас уважає себе кращим і мудрішим чи багатшим від свого брата. А суть в тому, щоб бути визначним на міжнародному форумі. І до цього ми повинні змагати. Ми повинні бажати, щоб наші діти свідомі свого походження, старались бути найкращими, тому у нас повинні бути фонди на стипендії у всіх славних американських і европейських університетах у різнорідних фахах і ділянках, а наші мільйонери чи тисячники повинні фінансувати студії хоч одного спосібного юнака чи юначки. А молоді свідомі українці, всі кому дороге майбутнє нашої Батьківщини — бажайте вершинного, бажайте великого, стреміть здобути знання і використайте його для свого, а не чужого народу, бо лише той у кого снага, амбіція, спосібності, сила і праця, той перемагає і йому відкриваються широкі обрії діяти для добра всього людства, але найперше для рідного брата, для землі у якій ваше коріння.

І коли б Господь послав нам любов брата і любов до праці, то ще в тому тисячолітті здійсниться пророцтво генія українського народу — Тараса Шевченка: „Встане Україна і помоляться на волі невольничі діти".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 29-го СІЧНЯ 1983 р.

Ню Йорк, Н. Й. Річні загальні збори Т-ва „Дністер" 361 Відді., о год. 3-ій по пол. в УНДомі при 140 Друга Авеню. На порядку: відкриття, вибір президії, відчитання протоколу з попередніх зборів, звіт Управи і К. Комісії, дискусія над звітами, уділення абсолюторії та вибір нової Управи і К. Комісі. Управа запрошує всіх членів взяти участь у зборах. — Управа.